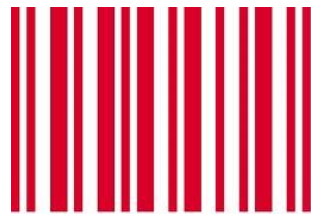

Internationale joint programmes bij Nederlandse universiteiten

Tussenrapportage project stimulering joint degrees 2012

Vereniging van Universiteiten

VSNU

vereniging van universiteiten

association of universities

THE NETHERLANDS

1	Inleiding	3
1.1	Project stimulering joint degrees	3
1.2	Aanpak en opbouw.....	3
2	Achtergrond en wettelijk kader	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Achtergrond en definities.....	4
2.3	Een groeiend aanbod van joint programmes	5
2.4	Wettelijke verankering in Nederland	6
2.5	Samenvattend	8
3	Joint programmes in Nederland	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Nederlandse instellingen in joint programmes	9
3.3	Aanbod van Joint Programmes door Nederlandse universiteiten	10
3.4	Om hoeveel studenten gaat het?	12
3.5	Joint Programmes naar HOOP gebieden	12
3.6	Studieduur	13
3.7	Joint of double?	13
3.8	Selectie van partners	15
3.9	Kwaliteitszorg	16
3.10	Verdeling van studietijd.....	16
3.11	Inschrijving.....	17
3.12	Erasmus Mundus omzettingen.....	17
3.13	Samenvattend	18
4	De ontwikkeling van joint programmes per instelling	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Overzicht per instellingen.....	19
4.3	Samenvattend	32
5	Conclusies en aanbevelingen.....	33
5.1	Conclusies	33
5.2	Aanbevelingen voor een verdere ontwikkeling van joint programmes	34
6	Bijlagen	36

1 Inleiding

1.1 Project stimulering joint degrees

Een Nederlandse hoger onderwijsinstelling kan sinds 1 juli 2010 een gezamenlijke opleiding aanbieden met een andere Nederlandse of buitenlandse instelling. De VSNU heeft in oktober 2009 een voorstel ingediend bij het ministerie van OCW om middelen uit 'Het Grenzeloze Goed' in te zetten voor de stimulering van opleidingen die worden aangeboden in samenwerking met een buitenlandse instelling. Naast de overtuiging dat deze gezamenlijke opleidingen (hierna: joint programmes) kansen bieden voor Nederlandse universiteiten, was er ook het besef dat het opzetten ervan een aanzienlijke inspanning vereist.

Het ministerie van OCW heeft ingestemd met het voorstel. In de periode van 2009 tot en met 2013 zijn extra middelen toegekend aan de universiteiten voor de ontwikkeling van joint programmes. Daarnaast ontvangt de VSNU middelen voor het opzetten van een landelijk netwerk. Dit netwerk heeft als taak de uitwisseling van kennis en ervaring tussen instellingen onderling te organiseren en eventuele knelpunten in de nieuwe Nederlandse wet- en regelgeving rond joint programmes te signaleren. De universiteiten verantwoorden de inzet van de middelen op reguliere wijze via de jaarrekening en jaarverslag. Daarnaast is de VSNU gevraagd een tussenrapportage in 2012 en een eindevaluatie rapportage in 2014 te verzorgen.

Hierbij treft u de tussenrapportage 2012 aan. De tussenrapportage beschrijft de huidige praktijk van *internationale* joint programmes bij Nederlandse universiteiten. Gezamenlijke opleidingen tussen Nederlandse universiteiten onderling zijn niet opgenomen in deze rapportage.

1.2 Aanpak en opbouw

Er is gekozen voor een brede insteek. Deze rapportage karakteriseert het huidige aanbod van joint programmes. Naast aantallen zijn ook beleidskeuzes in kaart gebracht. Een dergelijk compleet en gedetailleerd overzicht ontbrak tot op heden. De rapportage laat ook zien hoe iedere instelling de stimulering van joint programmes ter hand heeft genomen. Op basis van de eigen ervaringen hebben instellingen knelpunten gesignaleerd in de huidige wet- en regelgeving. Daarnaast zijn bepaalde keuzes op instellingsniveau een nadere discussie waard. Deze rapportage bevat daarom ook aanbevelingen voor zowel ministerie als instellingen om te komen tot een betere praktijk van joint programmes.

De rapportage is gebaseerd op informatie van alle Nederlandse universiteiten. De informatie is verkregen via een vragenlijst (zie bijlage X). De opbouw van de rapportage is als volgt. Het eerste hoofdstuk van deze rapportage start met de achtergrond van joint programmes en het afbakenen van de termen. Ook wordt de wettelijke verankering van joint programmes in Nederland toegelicht.

Vervolgens richt de blik zich op de joint programmes zelf. Na een analyse van de belangrijkste kenmerken van de huidige programma's, beschrijft iedere instelling zelf welke activiteiten zijn ontplooid in het kader van het project Stimulering Joint Degrees. In het laatste hoofdstuk zijn aanbevelingen geformuleerd voor zowel ministerie als instellingen gericht op het stimuleren van joint programmes.

2 Achtergrond en wettelijk kader

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk start met een korte verkenning van de redenen voor instellingen om joint programmes op te zetten. Ook worden de begrippen 'joint programmes', 'joint degree' en 'double degree' nader gedefinieerd. Dit is noodzakelijk omdat er in het hoger onderwijs geen overeenstemming bestaat over de inhoud van deze begrippen. De structuur van joint programma's is mede afhankelijk van de mogelijkheden die wettelijke kaders bieden. In het tweede deel van dit hoofdstuk volgt daarom een beschrijving van de wettelijke verankering van joint programmes in Nederland.

2.2 Achtergrond en definities

De arbeidsmarkt vraagt om mensen die gewend zijn over de grenzen heen te kijken en kunnen omgaan met culturele diversiteit. Instellingen spelen hierop in door studenten te stimuleren een deel van de studie in het buitenland te volgen en door het bieden van een *international classroom at home*. Instrumenten hierbij zijn de traditionele exchange programma's, maar in toenemende mate ook internationale joint programmes.

Wereldwijd bestaan er verschillende variaties in de definitie van een joint programme. In deze rapportage wordt de volgende definitie gehanteerd:

- Een joint programme is een gezamenlijk programma dat wordt verzorgd door verschillende instellingen. Studenten volgen op tenminste twee locaties onderwijs. Zij ontvangen één gemeenschappelijk diploma namens alle instellingen of meerdere diploma's van de instellingen afzonderlijk.

Binnen de verzamelterm van joint programmes zijn twee belangrijke categorieën te onderscheiden: een joint degree en een double degree. Ook hier is een nadere definiëring nodig om verwarring te voorkomen.

- **Joint degree**
Een joint degree is een opleiding die een Nederlandse instelling verzorgt samen met één of meer Nederlandse of buitenlandse instelling(en) voor hoger onderwijs en die leidt tot één gezamenlijk diploma. Iedere participerende instelling verzorgt een substantieel deel van de opleiding. De samenwerkende instellingen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor deze opleiding.
- **Een double of multiple degree**
Een double of multiple degree is een opleiding die een Nederlandse instelling verzorgt samen met één of meer Nederlandse of buitenlandse instelling(en) voor hoger onderwijs en die leidt tot twee of meerdere diploma's. Iedere participerende instelling verzorgt een substantieel deel van de opleiding. De formele verantwoordelijkheid van de Nederlandse instelling beperkt zich tot het onderdeel van de opleiding dat leidt tot afgifte van het eigen diploma.

In bovenstaande definities is opgenomen dat een joint programme kan worden verzorgd door een Nederlandse instelling samen met één of meer Nederlandse of buitenlandse instelling(en). Deze rapportage beperkt zich echter tot joint programmes tussen Nederlandse en buitenlandse instellingen. Doordat de Nederlandse en buitenlandse instelling samenwerken in verzorgen van het onderwijs kan gesproken worden over '*truly international education*'.

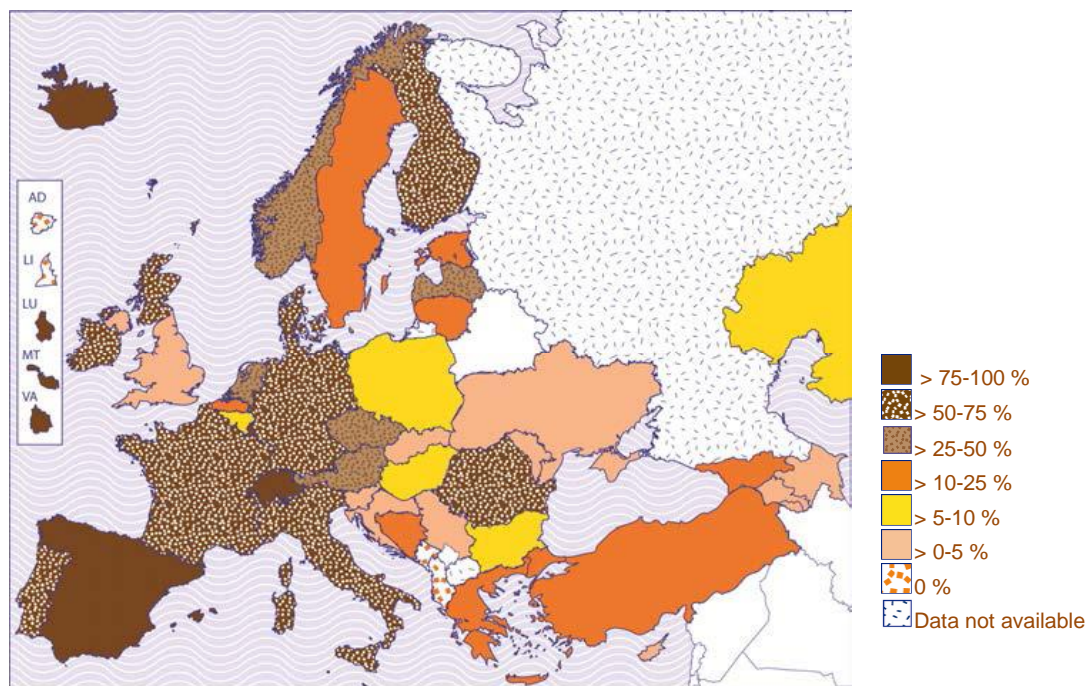
Mobiliteit van studenten is een integraal onderdeel van een joint programme. Het bieden van gestructureerde mobiliteit is niet de enige motivatie voor instellingen om joint programmes aan te bieden. Door structurele samenwerking met buitenlandse partners kan een instelling haar opleidingsaanbod verruimen en verbeteren. Het Bologna proces versterkt de mobiliteit en samenwerking binnen de Europese hoger onderwijsruimte vanuit de overtuiging dat nieuwe vormen van grensoverschrijdende samenwerking, zoals via joint programmes, de kwaliteit van het onderwijs bevorderen.

Daarnaast heeft een aanbod van joint programmes een positief effect op de internationalisering van de campus. Niet alleen door de instroom van internationale studenten, maar ook doordat de eigen wetenschappelijke staf een opleiding verzorgt met collega's van een buitenlandse instelling. Internationale samenwerking draagt bovendien bij aan de zichtbaarheid en prestige van de instelling. Vanwege deze verwachte positieve effecten ontwikkelen steeds meer instellingen joint programmes.

2.3 Een groeiend aanbod van joint programmes

Het Europese aanbod van joint programmes groeit. In het Bologna Process Stocktaking Report van 2009 wordt het aantal joint Bachelor en Master programmes binnen Europa geschat op 2500. En het Bologna Process Implementation Report van 2012 stelt dat het aanbod van joint programmes sterk is toegenomen sinds de start van het Bologna proces. In de meeste Europese landen heeft inmiddels meer dan de helft van de instellingen een aanbod van joint programmes (zie figuur 1).

Hoewel in ruim driekwart van de Europese landen het uitreiken van een joint degree is toegestaan, blijft het percentage instellingen dat een joint degree uitgeeft zeer beperkt. Het Bologna Process Implementation report 2012 verklaart dit door de aanwezigheid van wettelijke en administratieve obstakels.

Figuur 1. Geschatte percentages van hoger onderwijs instellingen in Europa die participeren in joint programmes, 2010/11 (Bron: Bologna Process Implementation Report, 2012, p.43)

De Europese ontwikkelingen sluiten aan bij de bevindingen in het onderzoek *Joint and Double Degree Programs in a Global Context*¹ uitgevoerd door het Institute of International Education. Uit de response van 246 hoger onderwijsinstellingen bleek dat 84% van deze instellingen participeert in joint programmes en dat vrijwel alle instellingen (91%) de ambitie heeft om meer joint programmes te willen ontwikkelen.

2.4 Wettelijke verankering in Nederland

In de strategische agenda hoger onderwijs, onderzoek en wetenschap (juli 2011) wijst de staatssecretaris op de afspraken in het Bologna-proces om meer mogelijkheden tot mobiliteit te creëren binnen het curriculum. Dit voorkomt dat studenten studievertraging oplopen wanneer zij een deel van hun studie in het buitenland volgen. Een jaar voor het verschijnen van de strategische agenda, is via de Wet versterking besturing (juli 2010) een aantal obstakels voor deelname van Nederlandse instellingen aan gezamenlijke opleidingen, met binnen- of buitenlandse instellingen, weggenomen.

De belangrijkste kenmerken van deze wettelijke verankering zijn:

- Een Nederlandse hoger onderwijsinstelling kan gezamenlijk met een of meer Nederlandse instellingen of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs een opleiding of afstudeerrichting verzorgen.
- Op het diploma dient de naam van de instellingen vermeld te worden die de opleiding of afstudeerrichting mede hebben verzorgd.
- De deelnemende Nederlandse instelling is integraal verantwoordelijk voor het naleven van de Nederlandse wet- en regelgeving (inclusief accreditatieverplichtingen).
- Een gezamenlijke opleiding is niet per definitie een volledige opleiding. Het kan ook gaan om een gedeelte van een opleiding, bijvoorbeeld een afstudeerrichting of een specifiek programma binnen de opleiding.
- Voor een gezamenlijke opleiding met een buitenlandse instelling is een studieduur van 90 erts mogelijk.
- De reguliere bekostigings- en collegegeldverplichtingen zijn van toepassing, met uitzondering van de studenten die vallen onder het regime van het instellingscollegegeld. Voor deze groep geldt geen minimum tarief.
- Een instelling kan gezamenlijk met een of meer Nederlandse of buitenlandse instellingen de graad Doctor verlenen op grond van een promotie.

Het wettelijk kader en de randvoorwaarden van gezamenlijke opleidingen zijn toegelicht in twee brieven (van 9 juli 2010 en 16 december 2010) van het ministerie van OCW aan de instellingen.

- In de brief van 9 juli 2010 is o.a. aangegeven dat alléén promoties waarbij de promotieplechtigheid in Nederland plaatsvindt in aanmerking komen voor bekostiging.
- In de brief van 16 december 2010 is o.a. uitgewerkt dat een Nederlandse hogeschool kan samenwerken met een buitenlandse universiteit, indien de opleiding te kenschetsen is als een hbo-opleiding.

In dit hoofdstuk is een joint programme gedefinieerd als een gezamenlijke opleiding. Hierbij zijn twee varianten onderscheiden, namelijk de joint degree en de double degree.

---

¹ Het onderzoek is gebaseerd op de response van 245 HO-instellingen uit 28 landen.

De Wet spreekt van een gezamenlijke opleiding of programma, zonder expliciete vermelding van een of meerdere diplomavariant(en). In de toelichting op de wetgeving en de uitvoeringsregels wordt wel onderscheid gemaakt tussen de joint degree en de double degree.

Wettelijk kader voor Joint degrees

Het ministerie geeft in een brief van 9 juli 2010 aan instellingen de volgende toelichting op het begrip joint degree.

‘Voor de joint degree (...) is het gezamenlijke opleidingstraject tussen meerdere partners via studentenuitwisseling kenmerkend, resulterend in één gezamenlijk diploma’ (OCW brief aan instellingen, HO&S/188502, 9 juli 2010).

Ook verbindt het ministerie, in dezelfde brief, specifieke vereisten zoals beoordeling en registratie aan de joint degree.

‘Bij een joint degree-opleiding gaat het met andere woorden niet om opleidingen die op enigerlei wijze een samenwerkingsverband hebben met andere opleidingen, maar (alleen) om opleidingen die aan de vereisten voldoen, waaronder beoordeling (accreditatie dan wel toets nieuwe opleiding) door de NVAO en registratie als joint degree in het CROHO.’ (OCW brief aan instellingen, HO&S/188502, 9 juli 2010).

Het CROHO registreert het kenmerk ‘joint degree’ indien gezamenlijke opleidingen zijn goed gekeurd of geaccrediteerd als joint degree door de NVAO.

De NVAO heeft hiervoor twee protocollen ontwikkeld. Een protocol *toets nieuwe opleiding joint degree* en een protocol *accreditatie* leidend tot een joint degree. Deze protocollen betreffen gezamenlijke opleidingen of programma’s waaraan *één gezamenlijke graad* is verbonden door twee of meer instellingen.

Wettelijk kader voor double degrees

Net als bij een joint degree is bij een double degree sprake van een gemeenschappelijk afgestemd curriculum. Maar de verantwoordelijkheid is wezenlijk anders zo blijkt uit een toelichting van het ministerie op de double degree.

‘...in andere gevallen is er sprake van een vergaande samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijk afgestemd curriculum en toetsing waaraan een double degree wordt verbonden. In deze gevallen is de instelling formeel alleen verantwoordelijk voor het onderwijs en de graadverlening in haar eigen opleiding’ (OCW brief van 9 juli 2010)

Omdat de formele verantwoordelijkheid zich beperkt tot de eigen opleiding en graadverlening, zijn de wettelijke kaders van toepassing die ook gelden voor de reguliere *single degree* opleidingen.

In aanvulling op dit reguliere kader geldt voor double degree opleidingen één extra voorwaarde. Deze voorwaarde is door de staatssecretaris op 7 juni 2012 bekend gemaakt in zijn brief *Nederlands hoger onderwijs in het buitenland*. Aan studenten die (deels) een opleiding in het buitenland hebben gevolgd kan een Nederlands diploma worden gegeven, indien men rekening

houdt met een aantal voorwaarden². Het ministerie acht het met het oog op de zorgvuldigheid en geloofwaardigheid van belang dat een representatief deel van het onderwijs altijd bij de Nederlandse opleiding in Nederland wordt gevolgd. Hiervan is sprake indien tenminste een kwart van de opleiding in Nederland plaatsvindt.

De toepassing van de reguliere kaders heeft tot gevolg dat er in het CROHO geen registratie plaatsvindt van double degree opleidingen. Ook ontbreekt een speciaal NVAO-protocol voor deze variant binnen de joint programmes. Instellingen kunnen wel besluiten de vakken die elders worden verzorgd te laten accrediteren in het kader van de eigen (single degree) opleiding. Dit vereist dat informatie wordt verstrekt over het programma en de docenten van alle deelnemende instellingen

2.5 Samenvattend

In Europa is het aanbod van joint programmes de laatste jaren sterk toegenomen. Dit sluit aan bij de aandacht voor deze programma's van instellingen wereldwijd.

Er zijn verschillende varianten waarin een joint programme kan worden aangeboden. De Nederlandse wet maakt het sinds juli 2010 mogelijk voor Nederlandse instellingen om een opleiding aan te bieden, in gezamenlijkheid met een andere instelling.

De diplomavariant (double of joint degree) van een joint programme is bepalend voor de (grenzen van de) verantwoordelijkheid van de Nederlandse instelling en de wijze waarop de opleiding beoordeeld en geregistreerd wordt.

Bij een keuze voor een double degree beperkt deze verantwoordelijkheid zich tot het onderwijs en de graadverlening van de eigen instelling. Als aanvullende bepaling geldt dat tenminste een kwart van de opleiding in Nederland gevolgd dient te worden.

Het wettelijke uitgangspunt van een joint degree is dat de deelnemende Nederlandse instelling de volledige verantwoordelijkheid draagt voor het voor het naleven van de Nederlandse wet- en regelgeving. Een aangepaste registratie in het CROHO vindt plaats wanneer de opleiding door de NVAO als joint degree is goedgekeurd of geaccrediteerd.

---

² Zie beleidsnotitie OCW ten aanzien van onderwijsactiviteiten door Nederlandse instellingen in het buitenland (aangepaste versie 2012, 387503)

3 Joint programmes in Nederland

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk start met de kenmerken van het huidige aanbod van internationale joint programmes bij de Nederlandse universiteiten. Vervolgens staat de inrichting van deze joint programmes centraal. Welke keuzes maken instellingen bij het opzetten van hun programma's, ten aanzien van bijvoorbeeld de selectie van partners, diplomering of accreditatie?

Dit hoofdstuk is gebaseerd op informatie van alle Nederlandse universiteiten exclusief de Open Universiteit.

3.2 Nederlandse instellingen in joint programmes

Vrijwel alle instellingen definiëren een joint programme als een gezamenlijk, door twee of meer instellingen, aangeboden onderwijsprogramma. Sommige instellingen voegen hier specifieke eisen aan toe. Bijvoorbeeld het maken van contractuele afspraken over de opbouw van een programma, eindtermen of bijvoorbeeld kwaliteitsbewaking.

De meeste instellingen koppelen aan de definitie van een joint programme het afgeven van een joint of double degree. Twee instellingen geven aan joint programmes te hebben waarbij studenten alléén het eigen diploma ontvangen. Men spreekt toch van een joint programma omdat het curriculum is opgesteld in samenwerking met de partner en deze ook een deel van het onderwijs verzorgd³.

Tien van de veertien Nederlandse universiteiten heeft deelname aan joint programmes expliciet opgenomen in het strategisch plan. Hierbij geven instellingen aan zich hoofdzakelijk te concentreren tot masteropleidingen met een selectief aantal partners.

Elf van de veertien Nederlandse universiteiten stelt in de jaarverslagen van 2010 en 2011 bezig te zijn met het onderzoeken van de mogelijkheden voor het (verder) ontwikkelen van joint programmes.

---

³ De data van deze (single degree) programma's zijn verder niet opgenomen in deze rapportage omdat een joint programme in dit kader is gedefinieerd als een gezamenlijk programma leidend tot een double of joint degree.

De VSNU heeft bij de start van het project Joint Degrees (voorjaar 2010) instellingen gevraagd naar de belangrijkste drijfveren voor het ontwikkelen van joint programmes. De volgende motieven zijn destijds het meest genoemd:

- voortgaande internationalisering (o.a. versterking positie en reputatie)
- internationalisering van de universiteit zelf (instroom, internationaal netwerk)
- specifieke vraag vanuit de opleidingen
- versterking positie van kleine opleidingen
- kwaliteitsverhoging
- voorwaarde voor toegang tot Europese subsidieprogramma's (specifiek joint doctorates)

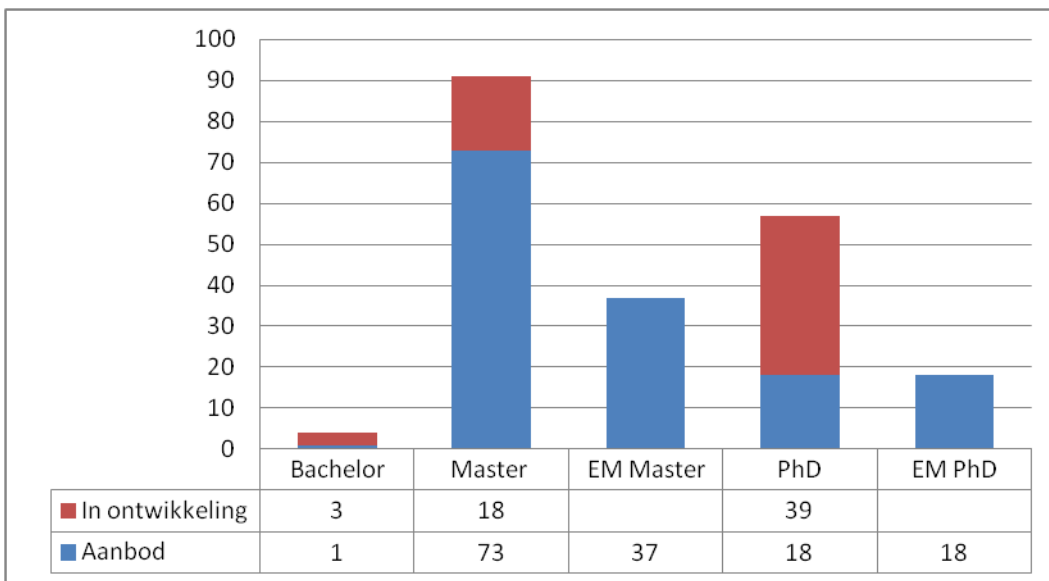
3.3 Aanbod van Joint Programmes door Nederlandse universiteiten

De ambities van Nederlandse universiteiten hebben geleid tot een huidig aanbod van 147 joint programmes. Op moment van telling waren nog eens 60 programma's in ontwikkeling. Hierbij dient opgemerkt te worden dat niet alle instellingen een centrale registratie hebben van de joint doctorate-trajecten. Dit lijkt vooral de praktijk voor individuele (eenmalige) trajecten. De inschatting is daarom dat de werkelijke aantallen nog hoger liggen.

Joint Programmes Nederlandse universiteiten	Ba/Ma	PhD	Totaal
Aanbod	111	36	147
In ontwikkeling	21	39	60
Totaal	132	75	207

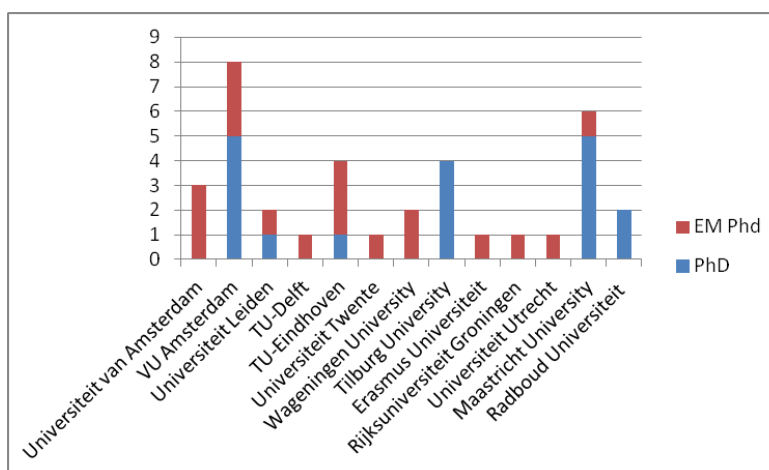
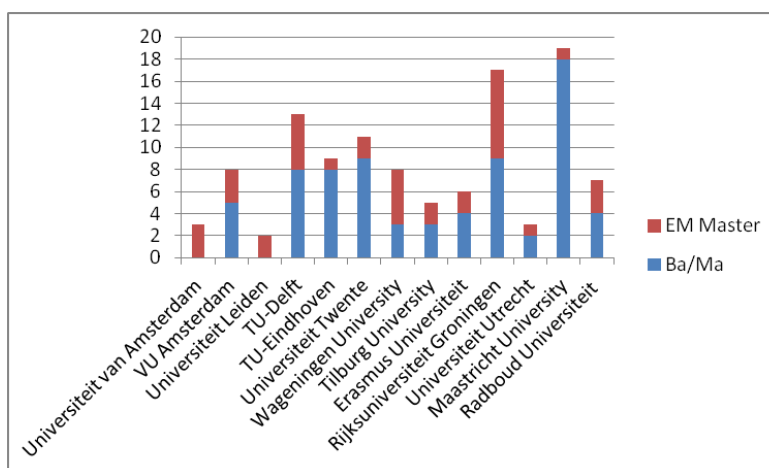
Uit het CROHO blijkt dat vijf van 111 Ba/Ma-opleidingen staan geregistreerd als postinitiële master opleiding. Hierbij is uitgegaan van de opgegeven opleidingsnamen. Vier van deze vijf joint programmes is bovendien geaccrediteerd als joint degree opleiding.

Het totale aanbod van 147 joint programmes is in figuur 2 verder uitgesplitst naar niveau. Afzonderlijk weergegeven zijn de programma's die financiering ontvangen vanuit het Erasmus Mundus programma (EM Master / EM PhD). Dit maakt duidelijk dat het aanbod van joint Master programmes zich zeker niet beperkt tot opleidingen die aanvullende Europese financiering krijgen.

Figuur 2. Joint Programmes in Nederland (Bron: Instellingen, juli 2012)

In onderstaand figuur is het totale aanbod uitgesplitst naar instellingen. Voor Utrecht, Delft, EUR en Groningen zijn alleen EM-PhD programma's opgenomen. Individuele joint-doctorate trajecten zijn niet gemeld. Dit geldt ook voor diverse andere instellingen. Het totaal aantal joint doctorate -trajecten zal daarom hoger liggen dan aangegeven in figuur 3.

Figuur 3. Totale aanbod Joint Programmes per instelling

3.4 Om hoeveel studenten gaat het?

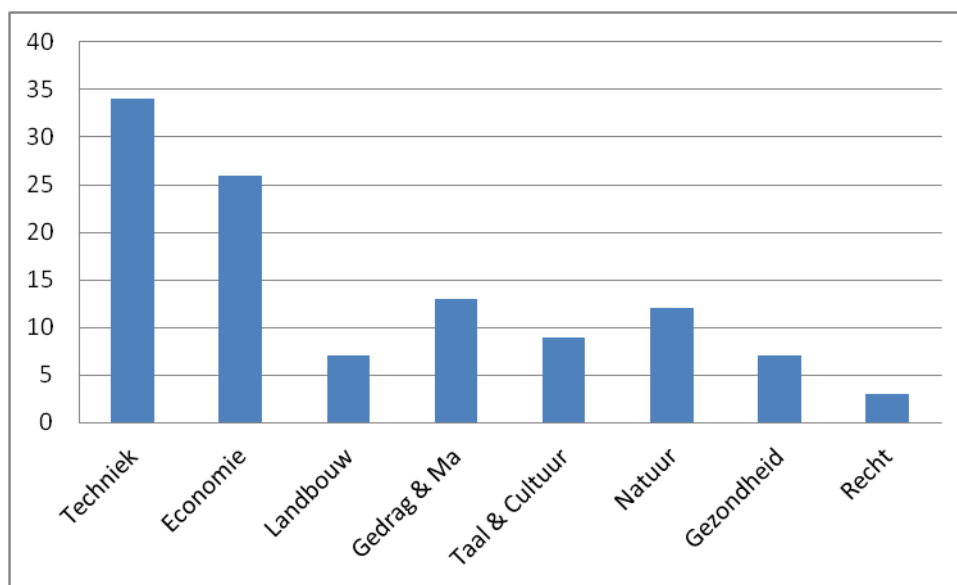
Het aantal studenten dat staat ingeschreven bij een joint Ba/Ma-programme varieert sterk: van twee tot meer dan 25 per cohort. Een aantal programma's is gebaseerd op wederzijdse, gelijke, uitwisseling. Dit zijn meestal programma's met een gering aantal studenten. Bij een deel van de Erasmus Mundus programma's is de instroom sterk afhankelijk van het aantal beurzen dat men kan verstrekken.

Het totaal aantal studenten aan joint programmes bij Nederlandse universiteiten kan bepaald worden aan de hand van de instroomcijfers. Voor sommige instellingen was het niet mogelijk de ingeschreven student per opleiding uit te splitsen naar de verschillende varianten binnen de opleiding. Veel joint programmes worden aangeboden als een variant. Vijf instellingen hebben wel instroomcijfers kunnen aanleveren over hun joint programmes. Op basis hiervan wordt de gemiddelde instroom per joint programme geschat op 11 studenten⁴. Uitgaande van een huidig aanbod van 111 joint programmes op Bachelor of Master niveau, betekent dit een totaal van ruim 1200 studenten.

Ruim 1200 studenten volgen een joint programme bij één van de Nederlandse universiteiten.

3.5 Joint Programmes naar HOOP gebieden

Joint programmes op Bachelor en Master niveau worden vooral ontwikkeld binnen de HOOP-gebieden van Techniek en Economie.

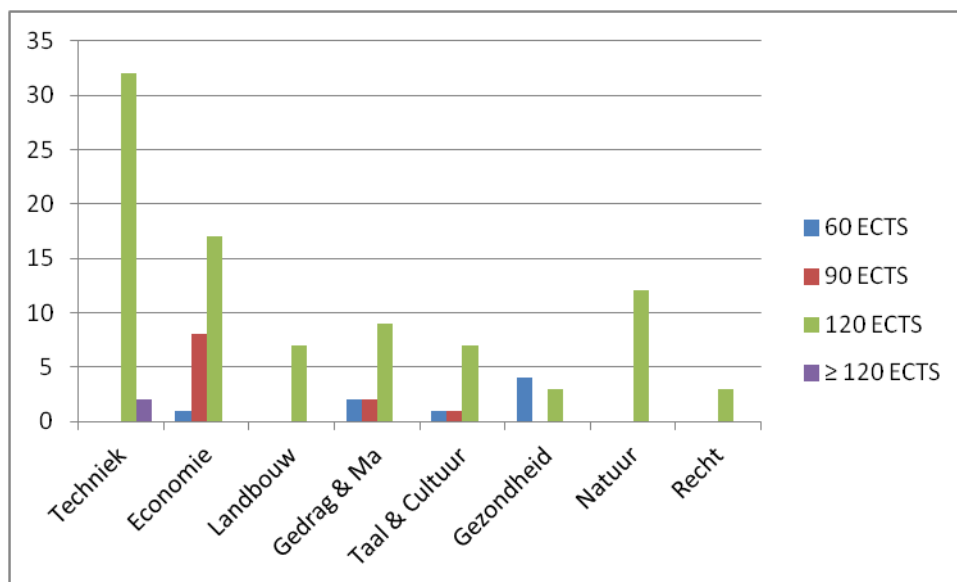

Figuur 4. Aanbod joint programmes Ba/Ma per HOOP-gebied

⁴ Dit aantal komt overeen met de bevindingen in het onderzoek 'Joint and Dual degrees' (zie ook www.iee.org/Joint-Double-degree-survey-report). Hieruit kwam naar voren dat meeste joint programmes tussen de 6-16 studenten had.

3.6 Studieduur

Figuur 5 geeft de lengte weer in ECTS van de huidige Nederlandse joint programmes op Ba/Ma-niveau. Een ruime meerderheid van de internationale joint programme's kent een studiebelasting van 120 ECTS. Dit betreft ook programma's binnen HOOP-gebieden die in Nederland een studiebelasting hebben van 60 ECTS. Een zeer gering aantal joint programmes kent een studieduur van 90 ECTS.

Figuur 5. Studieduur joint programmes uitgesplitst per HOOP-gebied

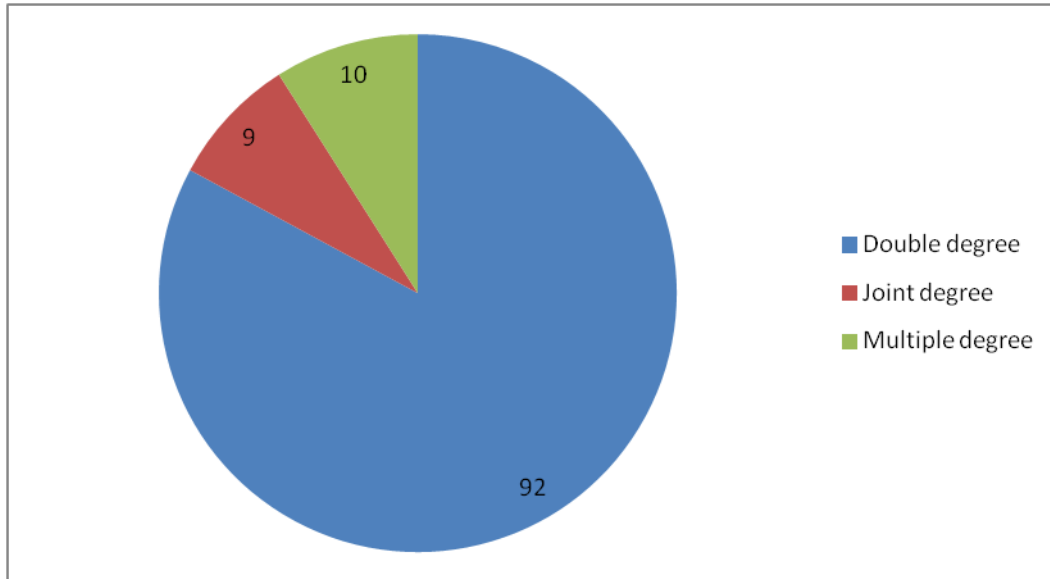
Aan het traject dat leidt tot de doctorgraad zijn niet standaard ECTS-credits gekoppeld. Volgens het Bologna Process Implementation Report 2012 is drie jaar de meest voorkomende duur van een promotietraject. In Nederland is de standaard duur vier jaar. Bij het opzetten van een joint doctorate zien instellingen zich dan ook geconfronteerd met de verschillen in duur van het promotietraject. Dit wordt in de praktijk ondervangen door toepassing van de reguliere eindtermen op het proefschrift. Alleen het behalen van deze eindtermen geeft toegang tot de promotie, ongeacht de duur van het voorafgaande traject.

3.7 Joint of double?

Het merendeel van de instellingen geeft aan een principiële voorkeur te hebben voor de joint degree. Eén diploma reflecteert de gezamenlijkheid is de overheersende mening. Daarbij geldt voor de joint degree dat het diploma pas afgegeven kan worden na accreditatie hetgeen de kwaliteit van het totale programma borgt. Instellingen wijzen er ook op dat een joint degree diploma-inflatie voorkomt ('twee voor de prijs van één'). Slechts één instelling maakt een verbinding tussen de mate van integratie en de afgifte van een double of joint degree. De joint degree geldt dan als bewijs van de meest vergaande vorm van samenwerking. Andere instellingen benoemen geen relatie tussen de mate van integratie of de wijze van organisatie en de gekozen diplomavorm (double of joint). Hier is de keuze voor diplomavorm vooral gebaseerd op administratieve overwegingen of wetgeving.

Twee instellingen hanteren als uitgangspunt dat een double degree alleen kan worden verkregen indien er sprake is van een verzwaarde studiebelasting ten opzichte van het reguliere (single) degree. Deze verzwaaring rechtvaardigt het dubbele diploma.

Onderstaand figuur geeft de varianten binnen het huidige aanbod van joint programmes op bachelor- en masterniveau weer.

Figuur 6. Aanbod Joint Programmes op Ba/Ma uitgesplitst naar diplomavariant

Ondanks de voorkeur voor een joint degree, komen veel instellingen in de praktijk dus uit bij een double degree. De genoemde redenen om af te zien van een joint degree hebben te maken met:

Complexiteit van de joint degree

- Het is tijdrovend en een ingewikkeld traject om te voldoen aan alle vereisten van de wet- en regelgeving in de deelnemende landen.
- De accreditatieprocedure in landen loopt uiteen, waardoor er dubbele dossiers opgebouwd moeten worden.
- Internationale samenwerking vereist veelal verlenging van de studieduur (van 60 ects naar 120 ects). De keuze voor een joint degree betekent voor bestaande éénjarige master dan een macrodoelmatigheidstoets en toets nieuwe opleiding.

Kwetsbaarheid

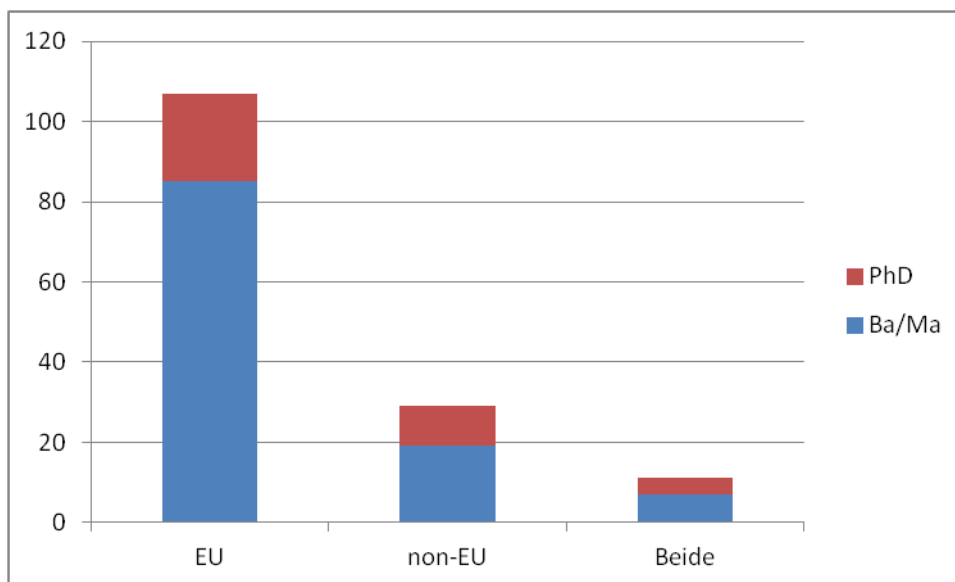
- De hoge mate van integratie die kenmerkend is voor een joint degree maakt deze ook kwetsbaar. Hierbij wordt onder andere gewezen op eventuele wijzigingen bij de partner die zich voltrekken buiten de eigen invloedsfeer.

Eén instelling heeft expliciet gekozen voor de *joint degree* variant. Wanneer deze diplomavariant echter niet haalbaar blijkt, wordt de buitenlandse component opgenomen in de Nederlandse accreditatie voor de single degree om zodoende de kwaliteit van de gehele opleiding te kunnen garanderen.

De keuze voor joint of double doet zich ook voor bij een gezamenlijk promotietraject. Tien van de veertien universiteiten geeft in het promotiereglement aan dat een gezamenlijke traject mogelijk is. Slechts twee universiteiten vermelden in het promotiereglement expliciet dat er binnen het joint doctorate programma namens alle deelnemende instellingen één gezamenlijke bul wordt uitgereikt. Andere instellingen kiezen voor een double doctorate, waarbij de gezamenlijkheid expliciet wordt vermeld op beide diploma's.

3.8 Selectie van partners

Uit figuur 7 blijkt dat Nederlandse instellingen de blik vooral op Europese partners richten. Voor een deel zal dit verband houden met het kader van Erasmus Mundus waarbinnen 30% van de huidige joint programmes worden uitgevoerd. Erasmus Mundus I (2004-2008) stelde als voorwaarde dat het consortium bestond uit Europese instellingen. Pas binnen Erasmus Mundus II (2009-2013) konden ook niet-Europese instellingen als volwaardige partner in het consortium participeren.

Figuur7. Herkomstgebied internationale partners

De selectie van partnerinstellingen vindt plaats op basis van:

- *Individuele of facultaire contacten*
Voor het opzetten van nieuwe initiatieven wendt men zich tot bestaande contacten. Partners die zich in een eerdere onderzoek- of onderwijsamenwerking bewezen hebben als betrouwbaar en capabel.
- *Lidmaatschap van dezelfde netwerken (bijvoorbeeld LERU, Universitas 21, U4, IRUN)*
De kwaliteit van een dergelijke partner staat buiten kijf en hoeft niet nader onderbouwd te worden. De deelname aan hetzelfde netwerk vormt een ingang. Hier, maar ook bij het voortbouwen op bestaande contacten, geldt bovendien dat ervaren samenwerkingsverbanden een pre hebben bij veel subsidieprogramma's.
- *Institutionele partners*
Aansluiting wordt gezocht bij strategische overwegingen om in bepaalde regio's, in bepaalde domeinen en met specifieke partners samenwerking te realiseren. Het opzetten van joint programmes met instellingen in deze gebieden is een instrument om de samenwerking te intensiveren. En daarmee de strategische doelen te behalen.

Alle instellingen hebben criteria ontwikkeld voor het beoordelen van een voorgenomen samenwerkingsrelatie. De meest gehanteerde indicatoren hierbij zijn internationale rankings, accreditaties en interne kwaliteitszorg. Het aangaan van een structurele samenwerking dient bij alle instellingen geaccordeerd te worden door het College van Bestuur of het College van Promoties.

3.9 Kwaliteitszorg

De NVAO beoordeelt de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland. Het verkrijgen van een accreditatie is een voorwaarde voor bekostiging, voor het recht van instellingen om erkende diploma's af te geven en bepalend voor het toekennen van studiefinanciering aan studenten. Voor de accreditatie van een joint degree opleiding heeft de NVAO aanvullende protocollen opgesteld die zich toespitsten op het gezamenlijke karakter van de opleiding en de daarmee samenhangende kwaliteitsborging. Negen opleidingen hebben deze accreditatie doorlopen en voldoen daarmee aan de specifieke aanvullende eisen die gelden voor joint degree opleidingen.

Bij een double degree opleiding accrediteert de NVAO de opleiding die leidt tot het Nederlandse diploma. De instelling kan er zelf voor kiezen het deel van de opleiding dat in het buitenland wordt aangeboden te betrekken in de accreditatie. In dat geval is informatie vereist over het gehele gezamenlijke programma en de betrokken docenten van alle deelnemende instellingen. Twee instellingen geven aan bij structurele samenwerking met een buitenlandse partner, de participatie van de partnerinstelling te betrekken in de Nederlandse accreditatie. Zodoende is er sprake van een beoordeling van het totale programma.

Op basis van de aangeleverde informatie van instellingen bestaat de indruk dat bij het merendeel van de instellingen een double degree programma geen onderdeel uitmaakt van het accreditatietraject. Vakken uit het reguliere curriculum worden door middel van vrijstellingen vervangen door vakken bij de partner. De examencommissie is in deze verantwoordelijk voor het beoordelen van de kwaliteit en samenhang met de opleiding. Voor de kwaliteitsborging in double degree programma's verwijzen instellingen hierbij ook naar:

- Het Erasmus Mundus framework: programma's die financiering ontvangen vanuit het Erasmus Mundus programma zijn zorgvuldig geselecteerd.
- Afspraken over kwaliteit die zijn vastgelegd in onderlinge samenwerkings-overeenkomsten.
- Een zorgvuldige selectie van de partner
- Nationale of internationale accreditaties van de participerende instellingen.

3.10 Verdeling van studietijd

Een joint programme wordt in gezamenlijkheid aangeboden. De NVAO hanteert voor joint degree programma's het standpunt dat een substantieel deel van de opleiding moet worden verzorgd door de Nederlandse instelling. De helft van de instellingen hanteert als uitgangspunt een gelijke verdeling van de studietijd tussen de eigen instelling en de partnerinstelling. Andere instellingen hebben geen strikte richtlijn geformuleerd, maar gaan wel uit van een 'substantiële' of 'evenredige' bijdrage in het totale studieprogramma. Bij één instelling is het behalen van 40% van de studiepunten bij de eigen instelling voldoende.

De meeste instellingen maken onderscheid tussen vakken die bij de eigen instelling gevolgd worden en de thesis. Men is altijd betrokken bij de thesis: hetzij door volledige danwel gezamenlijke supervisie.

3.11 Inschrijving

Iedere student van een Nederlandse instelling dient ingeschreven te staan. In de praktijk is dit niet altijd het geval wanneer een student bij de partnerinstelling verblijft, in het kader van een joint programme. Uit de response van de instellingen blijkt dat er grofweg drie fases te onderscheiden zijn, waarin de status van de student steeds anders is.

Fase 1 Wanneer de student onderwijs volgt aan de eigen instelling staat hij ingeschreven als student.

Fase 2 Studeert de student bij de partnerinstelling dat staat hij meestal niet (meer) ingeschreven bij de Nederlandse instelling.

Fase 3 Op het moment van afstuderen volgt weer een korte inschrijving. Er worden vervolgens vrijstellingen verleend op basis van de elders behaalde vakken. Een inschrijving is een van de vereisten om een diploma te kunnen afgeven.

Tussenvarianten zijn ook denkbaar: bijvoorbeeld inschrijving als uitwisselingsstudent wanneer deze voor kortere tijd aan de instelling vakken volgt.

Instellingen kiezen voor een aangepaste inschrijving om te voorkomen dat een student dubbel collegegeld moet betalen. Dit is het geval wanneer zowel de Nederlandse als partneruniversiteit collegegeld in rekening brengt. Het gevolg van deze (tijdelijke) uitschrijving is dat studenten geen gebruik kunnen maken van de onderwijsvoorzieningen, examenvoorzieningen of voorzieningen 'van andere aard ten behoeve van initieel onderwijs aan een instelling' (artikel 7.32, WHW). De uitschrijving levert zodoende praktische problemen op zoals geen toegang tot blackboard, e-mailaccount of het niet kunnen maken van een hertentamen.

Gekoppeld aan de in- en uitschrijving benoemt een aantal instellingen de consequenties voor bekostiging. Het mislopen van bekostiging speelt specifiek bij programma's waar studenten het tweede semester van het academische jaar verblijven bij de Nederlandse universiteit. Er is geen informatie ontvangen over de wijze waarop instellingen de positie van promovendi binnen een joint programme organiseren.

3.12 Erasmus Mundus omzettingen

Nederlandse universiteiten participeren in 37 Erasmus Mundus Master programma's en 18 joint doctorate trajecten. De NVAO heeft een protocol beschikbaar voor bestaande joint programmes die een gezamenlijk diploma willen gaan afgeven. Erasmus Mundus Master programma's kunnen van dit protocol gebruik maken. Vier Erasmus Mundus programma's hebben inmiddels gebruik gemaakt van dit protocol. Instellingen die géén gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot omzetting van double of multiple degree naar een joint degree, geven hiervoor de volgende redenen aan:

- *Grote consortia*
Het Erasmus Mundus programma wordt aangeboden in een groot consortium. Studenten stellen, veelal op eigen interesse een variant samen. Voor iedere variant zou een aparte accreditatie doorlopen moeten worden.
- *Tijdelijke financiering*
De Erasmus Mundus financiering is tijdelijk. Voortzetting van de samenwerking, na financiering past niet altijd in de instellingsstrategie.

- *Nationale wetgevingen blijken onverenigbaar*
Omzetting is complex indien de Nederlandse instelling met een 60 erts diploma in een tweejarige Erasmus Mundus opleiding participeert. Accreditatie van het tweejarige programma vereist een macrodoelmatigheidstoets en toets nieuwe opleiding.

Erasmus Mundus omzetting

Vanwege de ingewikkelde wet- en regelgeving is de UvA hier zeer terughoudend in. Met name binnen het bekostigde domein is realisatie hiervan vrijwel onmogelijk. Bovendien is de UvA niet bereid een joint degree met een heel consortium aan te gaan, het zou steeds een joint degree betreffen met die instelling(en) waar de student werkelijk gestudeerd heeft en die de kwaliteitstoets van de UvA heeft doorstaan. Dat betreft vaak een individuele invulling van een programma wat het aangaan van een joint degree met het totale programma vrijwel onmogelijk maakt. (Citaat uit response UvA)

3.13 Samenvattend

Nederlandse universiteiten bieden in totaal 147 joint programmes aan. Verreweg het grootste aanbod van joint programmes is op masterniveau. Het aantal joint programmes met een joint degree als diplomavariant is gering. Slechts negen joint programmes hebben gekozen voor een gezamenlijk diploma. Het huidige aanbod kenmerkt zich door een studieduur van 120 erts, voorkeur voor Europese partners en een double degree-diploma. De kwaliteitsborging van deze joint programmes is veelal onderling georganiseerd waarbij de indruk bestaat dat de extern verzorgde vakken geen onderdeel uitmaken van de NVAO-accreditatie.

4 De ontwikkeling van joint programmes per instelling

4.1 Inleiding

Het ministerie van OCW heeft ingestemd met het voorstel van de VSNU om de intensiveringmiddelen uit 'Het Grenzeloze Goed' in te zetten voor de stimulering van universitaire joint degrees. In de periode van 2009 tot en met 2013 zijn extra middelen beschikbaar gekomen voor de universiteiten voor de ontwikkelingskosten van deze programma's. In 2011 is met het ministerie van OCW overeengekomen dat ook *double degree* programma's ondersteund kunnen worden met de stimuleringsmiddelen, mits de intentie bestaat om op termijn uit te komen bij een joint degree. In dit hoofdstuk beschrijft iedere instelling de instellingsactiviteiten aan de hand van twee vragen: 'Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)' en 'Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten'?

4.2 Overzicht per instellingen

Universiteit van Amsterdam

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

Van oudsher is de UvA een internationaal georiënteerde instelling. Er is sprake van veel meer – en als vanzelfsprekend beschouwde – internationale samenwerkingsactiviteiten naast het ontwikkelen van joint programmes. Omdat veel activiteiten gericht op joint programmes met name voor de bachelor- en masteropleidingen stuklopen op ingewikkelde wet- en regelgeving, zijn extra activiteiten in die richting wel ondersteund, maar niet actief gezocht.

De vaak al lopende samenwerkingen op het gebied van onderzoek leiden in toenemende mate tot phd-programmes waar de promovendus begeleid wordt door onderzoekers van twee of meer instellingen. Als lid van de LERU en U21 heeft de UvA actief meegewerkt aan het ontwikkelen van een protocol voor gezamenlijke phd-programma's.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

- Gestarte Erasmus Mundus Master (joint degree) met Aarhus university (Denemarken)
- Voortzetting samenwerking met Columbia University of Law (VS) bij het vormgeven en verzorgen van het curriculum
- Vijf individuele internationale joint doctorate programmes
- Gestart joint doctorate programme in linguistics in LERU-verband
- Drie ingediende aanvragen voor Erasmus Mundus Master (double degree)
- Twee ingediende aanvragen voor Erasmus Mundus Joint Doctorate
- Model Partnership agreement voor samenwerking binnen LERU opgesteld
- Model Partnership agreement voor samenwerking in U21 verband opgesteld

Vrije Universiteit Amsterdam

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

De stimuleringsmiddelen zijn aangewend voor het versterken van internationale initiatieven van faculteiten op master en PhD-niveau en de ondersteuning van VU-brede initiatieven voor joint doctorates met partnerinstellingen. De stimuleringsgelden zijn via een interne call uitgezet. Een tussentijdse evaluatie (november 2011) onder de gefinancierde initiatieven heeft een aantal leerpunten opgeleverd. Om de ontwikkeling van internationale joint programmes te stroomlijnen bleek een VU-brede visie en aanpak wenselijk. Dit betreft bijvoorbeeld de keuze van partners, instroom, etc. Ook was behoefte aan betere interne ondersteuning van initiatieven door heldere richtlijnen en protocollen. Deze randvoorwaarden en aanbevelingen zijn momenteel onderwerp van besluitvorming. Het voorgestelde beleidskader is gebaseerd op de ervaringen die reeds opgedaan zijn met joint programmes binnen het Europese Erasmus Mundus Programma.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

In ontwikkeling

1. 3 joint doctorate programma's
2. 4 joint masterprogramma's (double degree)
3. Opzetten van nieuwe strategische partnerschappen voor joint programmes met instellingen in India, China en Zuid-Korea.
4. Beleidsvoorstel voor de inrichting van joint programmes.

Radboud Universiteit

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

De Radboud Universiteit Nijmegen heeft de volgende activiteiten ontplooid:

1. Voorbereidingen voor start nieuw joint programme "IMPACT", tevens Erasmus Mundus aanvraag.
2. Voorbereidingen voor start nieuw joint programme "Transnational Water Management"
3. Voorbereidingen voor start nieuw joint programme "System Dynamics", tevens Erasmus Mundus aanvraag.
4. Aanvraag voor accreditatie joint degree voor "Europese Studies".
5. Voorbereidingen voor start nieuw joint programme "Planet Europe", tevens Erasmus Mundus aanvraag.
6. Voorbereiding voor start joint programme "Neerlandistiek".
7. Voorbereidingen aanvraag voor accreditatie joint degree voor Erasmus Mundus Master of Bioethics (postinitiële master).
8. Inrichting interne ambtelijke werkgroep joint programmes

Een interne ambtelijke werkgroep joint programmes is ingericht, bestaande uit vertegenwoordigers van Studentzaken, Financiën. Juridische Zaken, Academische Zaken en International Office. De werkgroep heeft als primaire taak om het college van bestuur op integrale manier te adviseren over beleidsmatige kwestie rond joint programmes.

Het college vraagt de werkgroep altijd advies in geval van nieuwe initiatieven. Verder heeft de werkgroep een adviserende rol naar de academische gemeenschap. Radboud Universiteit

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

1. Nieuw joint programme "IMPACT" is in 2011-2012 van start gegaan, voornamelijk met beperkt aantal studenten. In dit tweejarig programma participeert de RU met de bestaande reguliere eenjarige opleiding Bestuurskunde. Erasmus Mundus aanvraag is helaas niet gehonoreerd.
2. Nieuw joint programme "Transnational Water Management" is in 2009-2010 van start gegaan. Voor de RU betreft het een track van de bestaande reguliere opleiding Biologie.
3. Nieuw joint programme "System Dynamics" is in 2010-2011 van start gegaan, met een constante instroom van ruim 20 studenten. In dit tweejarig programma participeert de RU met de bestaande reguliere eenjarige opleiding Bedrijfskunde. Erasmus Mundus aanvraag is gehonoreerd.
4. De opleiding Europese Studies is op 10 augustus 2011 formeel door de NVAO als joint degree geaccrediteerd. Administratieve systemen zijn hier waar mogelijk op aangepast, hetgeen overigens niet op alle punten mogelijk bleek.
5. Nieuw joint programme "PLANET Europe" is na een pilotjaar in 2011-2012, in 2012-2013 van start gegaan, met een instroom van ruim 20 studenten. In dit tweejarig programma participeert de RU met de bestaande reguliere eenjarige opleiding Planologie of Milieumaatschappijwetenschappen (afhankelijk van de keuze van de student). Erasmus Mundus aanvraag is gehonoreerd.
6. Het joint programme Neerlandistiek is in 2011-2012 van start gegaan.
7. Voor de Erasmus Mundus Master of Bioethics is in 2012 bij de NVAO een tussentijdse omzetting van de huidige accreditatie aangevraagd tot een accreditatie als joint degree.
8. De interne ambtelijke werkgroep joint programmes ingericht, bestaande uit vertegenwoordigers van Studentzaken, Financiën. Juridische Zaken, Academische Zaken en International Office. De werkgroep heeft als primaire taak om het college van bestuur op integrale manier te adviseren over beleidsmatige kwestie rond joint programmes. Het college vraagt de werkgroep altijd advies in geval van nieuwe initiatieven. Verder heeft de werkgroep een adviserende rol naar de academische gemeenschap.

Wageningen Universiteit

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

In 2010 is een beleidskader ontwikkeld waarin strategische keuzes zijn gemaakt voor de betrokkenheid bij Joint- en Double Degrees op Masterniveau. Dit beleid zal in 2102 verder worden aangescherpt op basis van de ervaringen.

We hebben zowel in nationaal als internationaal verband gezamenlijke Masterprogramma's geïnitieerd en bestaande gezamenlijke programma's versterkt. In geval van bilaterale samenwerking worden deze programma's opgezet met preferred partners of instellingen die participeren in de Euroleague for Life Sciences. Andere samenwerkingsverbanden zijn mogelijk indien het gaat om participatie in Erasmus Mundus Master programma's.

Binnen de faculteiten is nagegaan op welke wijze zij invulling kunnen geven aan double degrees. Op basis van de ervaringen binnen twee Erasmus Mundus doctorate programma's zijn handvaten en aanbevelingen opgesteld voor onderzoekscholen en leerstoelgroepen op het gebied van het aangaan van joint doctorate programs, double degrees en joint supervision. Het kader beschrijft ook de voorwaarden waaraan een programma moet voldoen, de mogelijkheden van een double degree en afspraken rond joint supervision.

De middelen zijn ingezet voor de ontwikkeling van joint programmes die tevens zijn ingediend als voorstel voor financiering binnen het Erasmus Mundus programma.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

- Twee gestarte Erasmus Mundus joint doctorate (consortium)
- Vijf gestarte Erasmus Mundus Master programmes (double degree)
- Zeven gestarte double degree masteropleidingen
- Opstellen beleidskader en aanbevelingen deelname joint doctorates

Tilburg University

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

Tilburg University stimuleert haar faculteiten om structurele samenwerkingsverbanden met partnerinstellingen aan te gaan. In 2007 is een eerste beleidskader ontwikkeld voor de wijze waarop Tilburgse programma's onderdeel kunnen zijn van een joint programma. Uitgangspunt voor deelname aan een double of multiple degree opleiding was dat een student alleen voor een Tilburgs diploma in aanmerking komt, wanneer hij zijn academische vorming voor het belangrijkste deel in Tilburg heeft genoten. Volgend op de wetgeving inzake joint degrees zijn criteria ontwikkeld voor Tilburgse deelname aan joint degree opleidingen. Deze maatregel bevatte het toetsingskader voor de kwaliteitsanalyse en de toewijzing van middelen voor initiatieven op bachelor en master en PhD-niveau. Besloten is om de stimuleringsgelden volledig beschikbaar te stellen voor facultaire initiatieven op gebied van joint programmes. De maatregel is voor PhD-projecten succesvol verlopen. De stimuleringsmaatregel voor joint programmes op bachelor en master niveau is in 2012 geëvalueerd. Geconstateerd is dat faculteiten voorzichtige ambities hebben om joint programmes te ontwikkelen, zoals verwoord in het strategisch plan maar dat de concrete uitwerking een tijdrovend traject is. Mede op basis van de evaluatie van de maatregel is besloten de stimuleringsmaatregel met enkele aanpassingen te continueren. Belangrijkste aanpassing betrof de verbreding van bestedingsmogelijkheden: de aanvankelijke focus lag op joint degrees, maar nu komen ook joint programmes, ongeacht de diplomavorm, mits de intentie bestaat op termijn te komen tot een gezamenlijk diploma in aanmerking voor een stimuleringsbijdrage.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

De stimuleringsmaatregel heeft hernieuwde aandacht gegenereerd voor joint programmes. Hiermee heeft het een impuls gegeven aan de uitwerking van eerder geformuleerde strategische doelstellingen rond joint programmes. Het onderwerp is opnieuw geagendeerd in overleggen met beleidsmedewerkers internationalisering, overleg met decanen en het College van Bestuur. Geconstateerd is dat het huidige aanbod van joint programmes mager is en het belang van uitbreiding is onderschreven. Concreet hebben de middelen geleid tot acht projecten op PhD-niveau. Stimuleringsgeleden zijn o.a. ingezet voor het opzetten van joint doctoral samenwerking met een consortium van Chinese universiteiten, Sydney Law School, University of Queensland en Universidad Rosaria uit Colombia. Ondanks de langzame start op Ba/Ma-niveau, zijn inmiddels acht initiatieven van start gegaan voor het opzetten van internationale joint programma's.

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

In 2009 waren er al verscheidene joint Master programmes binnen Erasmus Mundus. Daarnaast waren er double degree programmes via bilaterale overeenkomsten. Het College van Bestuur heeft faculteiten er actief toe aangezet om meer Engelstalig onderwijs te ontwikkelen. De nadruk lag hierbij de afgelopen jaren vooral op Engelstalig aanbod op het bachelor niveau en niet direct op het opzetten van joint bachelors. Voor het ontwikkelen van joint programmes zijn ontwikkelingspremies toegekend aan faculteiten op basis van vooraf aangereikte initiatieven. Deze middelen kwamen (ook voor 2009) uit de algemene beleidsmiddelen van de RUG en sinds 2010 ook uit de middelen die door OCW beschikbaar zijn gesteld. Een deel van de stimuleringsmiddelen Internationale Joint Programmes van de RUG zijn toegekend aan het opzetten van joint doctorates. Voor de joint doctorates zijn de activiteiten pas begin 2012 gestart. Aan de Graduate Schools is gevraagd na te gaan welke samenwerkingspartners in aanmerking komen voor het aangaan van een joint doctorate en te bezien of er daadwerkelijk mogelijkheden liggen voor het aangaan van een joint doctorate met deze partners.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

- Twee gehonoreerde aanvragen van Erasmus Mundus Master
- Een gehonoreerde verlengingsaanvraag van Erasmus Mundus Master
- Nieuwe post-initiële joint degree bij Rechtsgeleerdheid met University of Oslo, University of Aberdeen en University of Copenhagen.
- Bi-laterale masters in samenwerking met Newcastle University;
- Overeenkomst voor een joint programme met Corvinus University Budapest
- Een gezamenlijk studie-programma met de Carl-von-Ossietzky Universitat Oldenburg bij de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.
- Joint programme verzorgd voor de European Medical School bij de Faculteit Medische Wetenschappen/UMCG in samenspraak met de Carl-von-Ossietzky Universitat.
- Gehonoreerde aanvraag van Erasmus Mundus Doctorate
- 19 ingediende aanvragen voor Erasmus Mundus Joint Doctorate Projecten

In ontwikkeling

- Joint master programme met de A. Cuza University in Iasi, Roemenië
- Joint master programme met Georg-August Universitat Göttingen
- Joint master programme met de University of Southampton en Lund University.
- Diverse projecten bij de faculteiten Wijsbegeerte, Letteren en Wiskunde & Natuurwetenschappen gericht op tot standkoming joint programmes.
- Joint PhD programme van de faculteiten Medische Wetenschappen en Wiskunde & Natuurwetenschappen met UBC in Vancouver over de realisatie van vier tot zes gezamenlijke promotietrajecten.

4.8 Technische Universiteit Delft

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

Het College van Bestuur van de TU Delft heeft al in oktober 2006 een Toetsingskader Joint Education vastgesteld, omdat het aantal initiatieven voor het ontwikkelen van gezamenlijke masteropleidingen met instellingen in het buitenland snel toenam. Het toetsingskader was nodig om de regie op dergelijke initiatieven te versterken en om de besluitvorming hierover te stroomlijnen. Maar ook bleek het kader zinvol als handleiding voor faculteiten die overwegen een joint of double degree te starten. Het College van Bestuur besluit aan de hand van een aantal toetsingscriteria over een facultair verzoek voor een Joint Education-programma. De criteria zijn afgeleid van de beoordelingscriteria in het bestaande Protocol TU Delft voor Nieuwe Opleidingen (vastgesteld in 2003). Het Toetsingskader wordt iedere drie jaar aangepast aan de nieuwste ontwikkelingen en opnieuw vastgesteld. Het College laat zich bij de besluitvorming adviseren door de Toetsingscommissie Joint Education, bestaande uit deskundigen uit het gehele veld van onderwijs en ondersteuning. Recent heeft met College besloten het takenpakket van de commissie uit te breiden tot die van adviseur van het College voor Promoties en de Board van de Graduate School over zaken met betrekking tot doctoral education.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

Concreet resultaat van het gebruik bovengenoemd kader en werkwijze is het voorkomen van wildgroei en het waarborgen van de kwaliteit van joint education programme's. Er vindt altijd toetsing vindt plaats op basis van het Toetsingskader Joint Education op belangrijke facetten zoals kwaliteit van de opleidingen, organisatie, uitvoering (en uitvoerbaarheid). Zonder toestemming krijgt een programma geen toestemming om te starten. Dat dit effect heeft gehad is duidelijk: vrijwel alle programma's die na 2006 zijn gestart zijn succesvol.

4.9 Technische Universiteit Eindhoven

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

De Tu/e is al sinds 2006 actief in het aanbieden van double degree programma's ontwikkeld met partner universiteiten wereldwijd. Hieronder de double degree programma's welke zijn opgezet of in ontwikkeling zijn. Het gaat om double degree programma's in het kader van internationale samenwerking met partnersuniversiteiten, alsmede in het kader van EU beursprogramma's, waaronder Erasmus Mundus en KIC. (N.B. De TU/e zit in 2 KIC's: InnoEnergy en EIT-ICT Labs). Het gaat hierbij om de volgende double master degree programma's:

- SELECT (KIC en Erasmus Mundus)
- SENSE (KIC)
- West-University of Timisoara (Roemenië)
- Higher School of Economics (Rusland)
- Politecnico di Torino (Italië)
- Universität Stuttgart (Duitsland)
- TU München (Duitsland)
- Mälardalens Högskola (Zweden)
- IIIT Kanpur (India)

Verder gaat het om de volgende PhD programma's:

- ICE (Erasmus Mundus)
- SELECT + (Erasmus Mundus)
- SEED (Erasmus Mundus, juli 2012 goedgekeurd)
- TU Iasi (Roemenië)
- Lappeenranta University of Technology (Finland)
- Macquarie University (Australië)
- Moscow State University (Rusland)
- Università degli Studi di Roma Tor Vergata (Italië)

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

- MSc SELECT is in 2010 begonnen als EM-programma (vanaf 2011 zijn voor studenten van dit programma ook KIC-beurzen). In totaal hebben nu 30 SELECT studenten aan de TU/e gestudeerd (21 1ste jaars + 9 2de jaars); komend jaar komen er 21 SELECT-studenten (16 1ste jaars en 5 2de jaars).
- MSc SENSE start per 2012: we verwachten 2 studenten in dit programma (1ste jaars).
- Binnen de double degree met Timisoara hebben in 2011 2 studenten aan de TU/e gestudeerd (2de jaars) en in 2012 verwachten we 1 student (2de jaars).
- In de double degree met Higher School of Economics verwachten we 6 studenten (2de jaars).
- De overige double master degrees worden momenteel opgezet.
- In de Erasmus Mundus ICE zijn in 2011 2 kandidaten bij de TU/e gestart; in 2012 verwachten we wederom 2 kandidaten.
- In Erasmus Mundus Joint Doctorate SELECT + zal per september 2012 2 PhD kandidaten starten.
- De overige double doctoral degree programma's zijn allen voor individuele kandidaten.

Universiteit Twente

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

In eerste instantie intern stimuleren door voorlichting en het beschikbaar stellen van middelen om partners te identificeren en de mogelijkheden van joint programma's te exploreren. Er zijn diverse symposia georganiseerd over joint Masters en joint Doctorates met een presentatie van best practices. Dit heeft bijgedragen aan het draagvlak voor deze internationale programma's. Parallel aan de voorlichting, is een beleidsvisie ontwikkeld. De voorbereidende discussies zijn gevoerd met Decanen en specifieke internationaliseringsmedewerkers. De verschenen beleidsnotitie bevat kaders voor de partnerkeuze en centrale beleidsuitgangspunten over bijvoorbeeld instellingscollegegelden en bijvoorbeeld de het werken met lagere of hogere tarieven binnen een internationaal consortium. Voor het ondersteunen van faculteiten in het opzetten van joint degree programma's is een handboek opgesteld. Ook is geïnventariseerd welke aanpassingen nodig waren in het promotiereglement voor het mogelijk maken van joint doctorate programma's. Via een Call zijn de beschikbare middelen toegewezen aan initiatieven bij faculteiten voor het opzetten van nieuwe joint programma's dan wel het omzetten van bestaande double degree om te zetten naar joint degrees.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

In 2011 is de UT doorgegaan met het stimuleren van gezamenlijke programma's met buitenlandse instellingen zowel op master als op PhD niveau. Hiertoe is gebruik gemaakt van de door OCW beschikbaar gestelde experimenteer gelden. De middelen zijn gebruikt voor opstart kosten, ter compensatie van de uren en het beschikbaar stellen van reisbudgetten. Interne seminars zijn georganiseerd ten behoeve van best practises voor MSc en PhD trajecten en het schrijven van een intern handboek met richtlijnen voor joint degrees. Dit is het Project "Twente Graduate School Joint Degrees", met als doelen:

- Inventariseren van lopende en voorgenomen JD-activiteiten binnen de UT.
- Het verhelderen van wettelijke eisen.
- Het ondersteunen van de formele kant van JD-samenwerking, in de vorm van - onder andere - te ontwikkelen gemeenschappelijke criteria, eisen, bouwstenen voor contracten, zo mogelijk standaardcontracten.
- Criteria voor beoogde JD-samenwerking, met name gericht op het ontwikkelen van duurzame relaties met partnerinstellingen in binnen- en buitenland.
- Het delen van kennis (via twee seminars, één voor joint masters en één voor joint doctorates).

Vijf Masterprogramma's hebben middelen ontvangen om een joint programme te ontwikkelen. Al deze internationale programma's zijn inmiddels operationeel. Vijf PhD-programma's zijn ondersteund voor het opzetten van een international joint doctorate. Eén van deze programma's is inmiddels operationeel. Vier andere programma's starten met promovendi in 2013. Ook zijn middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een Erasmus Mundus proposal voor een Joint Doctorate. Deze aanvraag is afgewezen.

Universiteit Leiden

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

In een eerste tranche zijn Faculteiten uitgenodigd om potentiële joint programmes te verkennen. Op basis van de verkenning zijn in 2010 bij drie Faculteiten (Geesteswetenschappen, Sociale Wetenschappen, Wiskunde en Natuurwetenschappen) zeven initiatieven geselecteerd die in aanmerking kwamen voor middelen uit het stimuleringsfonds.

Resultaten van deze eerste tranche waren gemengd (zie vraag 3).

In een tweede tranche is aan de faculteiten Geesteswetenschappen en Wiskunde & Natuurwetenschappen gevraagd om een bestaand initiatief aan te wijzen of een nieuw initiatief voor te stellen. Op basis hiervan zijn aanvullende middelen gegaan naar bestaande initiatief en is tevens een nieuw voorstel gefinancierd.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

- Twee gehonoreerde aanvragen voor opzetten van Erasmus Mundus Master (multiple degree)
- Gestarte joint doctorate binnen consortium van universiteiten
- Twee Joint master Psychology onderzocht maar niet haalbaar gebleken
- Joint master Media and Material Culture onderzocht maar niet haalbaar gebleken

In ontwikkeling

- Joint master programme Russian and Eurasian Studies
- Joint master programme Computer Science
- Joint bachelor Informatica
- Joint master programme Asian and Middle Eastern studies

Universiteit Utrecht

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

In het strategisch plan 2009-2013 heeft de Universiteit Utrecht duidelijke ambities opgesteld met betrekking tot het ontwikkelen van joint programmes. In 2009 heeft de Universiteit hiervoor dan ook een uitgebreide handleiding opgesteld. Om dit bekend te maken en te stimuleren zijn binnen de universiteit bijeenkomsten georganiseerd, en in dit kader is in 2010 bijvoorbeeld ook een expert bijeenkomst georganiseerd ten behoeve van het indienen van Erasmus Mundus aanvragen.

Met betrekking tot de stimuleringsgelden heeft de Universiteit Utrecht een kader vastgesteld voor het toekennen van de beschikbaar gestelde middelen. Dit kader sluit aan bij de ambities van de universiteit om in de nabije toekomst 10 gezamenlijke onderwijsprogramma's te realiseren met sterke nationale partners. Tussen 2010 en 2012 zijn dan ook verschillende aanvraagfondes georganiseerd waar faculteiten voorstellen konden indienen. Deze voorstellen kwamen in eerste instantie in aanmerking voor *seed money* om de aanvraag verder uit te werken. Kansrijke initiatieven konden vervolgens in aanmerking komen voor een aanvullende, substantiëlere bijdrage.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

Uit bovenstaande activiteiten is voortgevloeid dat 14 aanvragen voor het ontwikkelen van een joint programme zijn ondersteund met middelen uit het Stimuleringsfonds. Deze programma's bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling – enkele programma's zijn reeds operationeel, een aantal is zover dat ze de komende twee jaar zullen starten, en een deel ervan is nog in ontwikkeling. Een aantal programma's heeft hoge ogen gescoord bij Erasmus Mundus aanvragen, maar net geen subsidie ontvangen, zoals het programma van Sustainable Development. Zij kunnen dankzij de bijdrage uit de stimuleringsgelden de samenwerking toch verder uitwerken.

Maastricht University

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

UM set up a handbook to facilitate staff who want to develop joint programmes.

Specific for the 'stimuleringsfonds':

- The fund is used to support proposals from faculties to set up joint programmes. The funds are allocated to proposals using the following guidelines:
- joint bachelor or joint master programs: proposals are eligible to receive €20.000 from the stimuleringsfonds
- Erasmus Mundus proposals which were submitted for the April 2011 or 2012 deadline are eligible to receive €20.000 from the stimuleringsfonds

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

Eight joint programmes received support from the fund. The following started up

- Psychology/track Work and Organisational Psychology
- European Studies

The following programmes started, UM is associate partner due to agreements in original consortium:

- EuroPubHealth

The following programmes started, UM contributes to the programme but so far could not become full partner due to legal restrictions:

- BioHealth Computing

The other programmes are running through the development phase.

Erasmus Universiteit Rotterdam

Om het onderwijsaanbod verder te internationaliseren is in het Strategisch Plan 2013 "Thuis in de Wereld" de ambitie uitgesproken om nieuwe joint degree opleidingen te op te zetten. Het Joint Degree Stimuleringsfonds heeft positief bijgedragen aan deze ambitie omdat daarmee een duidelijke incentive gegeven kan worden aan faculteiten om de mogelijkheid van een internationale joint degree opleiding te verkennen. Niet alleen bestaande joint programmes, zoals de twee Erasmus Mundus Programma's van de EUR, worden gestimuleerd om het joint programme te vertalen naar een joint degree opleiding. Ook nieuwe initiatieven worden financieel ondersteund. De focus ligt daarbij in eerste instantie op de vorming van internationale joint masteropleidingen.

De oprichting van joint degree opleidingen vergt naast een financiële incentive ook ondersteuning in praktische zin. In de speciaal daartoe opgerichte centrale Expertgroep is juridische, financiële en beleidsmatige expertise gebundeld om faculteiten te adviseren en om als sparringpartner te fungeren. De Expertgroep houdt zicht op de verschillende initiatieven, monitort de voortgang en adviseert pro-actief of op verzoek van de betrokken opleiding. Samenwerkingsverbanden met andere instellingen richt zich niet alleen op internationale mogelijkheden, maar er worden ook kansen gezien dicht bij huis. Ook dit past in de ambitie van de EUR voor een hechte samenwerking met partneruniversiteiten in de regio. Hoewel deze initiatieven geen financiële ondersteuning kan worden geboden uit het Joint Degree Stimuleringsfonds, bieden deze initiatieven de mogelijkheid om expertise met betrekking tot de vorming van joint degree opleidingen verder uit te bouwen.

In een latere fase is de focus van de faculteiten ook uitgegaan naar de vorming van joint doctorates.

Het centrale beleid is hier op aangepast waardoor ook joint doctorate voorstellen kunnen meeprofiteren van het Joint Degree Stimuleringsfonds en advisering vanuit de Expertgroep. De vorming van een centrale Expertgroep en de uitkomsten van de verschillende facultaire initiatieven:

Faculteit	Opleiding	Ondersteuning uit JDS	Actuele status
Erasmus MC	PhD Joint Doctorate	Middelen toegezegd	Programma in ontwikkeling
Erasmus MC	M MADE	Nee	Geaccrediteerde niet initiële internationale joint degree opleiding
Erasmus MC	M Programme in Pharmacovigilance & Pharmacoepidemiology (EU2P)	Nee	Programma in ontwikkeling
Erasmus MC	B Nanobiologie	Nee	Geaccrediteerde Nederlandse joint degree opleiding
RSM	M Chinese Economy and Business	Ja	Samenwerkingsverband met drie Chinese universiteiten o.b.v. stages en workshops.
RSM	International Management Control	Ja	Gezamenlijk curriculum met partneruniversiteit in Italië
iBMG	M EMPHAL	Ja	Programma in ontwikkeling.
ESL	M EMLE	Nee	Bestaand Erasmus Mundus Programma
ISS	M Mundus MAPP	Ja	Erasmus Mundus Programma, geaccrediteerd als internationale joint degree opleiding
ISS	PhD Joint Doctorate	Middelen toegezegd	Programma in ontwikkeling

Open Universiteit

Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)?

De Open Universiteit heeft in de periode 2009-2012 geen activiteiten ontplooid die gericht zijn op de totstandkoming van joint programmes / degree's. De reden hiervoor is heel helder: bij een dergelijke constructie dient de student zich in te schrijven aan twee (of meer) universiteiten. Er zal ook onderwijs aan de andere instelling(en) gevolgd moeten worden. De studentenpopulatie van de Open Universiteit bestaat enerzijds uit studenten die elders geen toelating verkrijgen (de OU kent een open toelating) en anderzijds uit studenten, die uit meer praktische overwegingen kiezen voor model van onderwijs op afstand dat de OU hanteert. Deze laatste categorie doet de studie vaak naast een baan en/of heeft andere (zorg)activiteiten. Het studeren elders is dan geen optie. De OU streeft er wel naar om in de toekomst naar de mogelijkheden te kijken van joint programmes / degrees met andere (Europese) Open Universiteiten. In een dergelijke context zijn bovenstaande drempels voor joint programmes / degrees lager.

In haar nieuwe Instellingsplan formuleert de Open Universiteit een ambitie om meer samenwerking te zoeken, nationaal en internationaal. Samenwerking in gezamenlijke programma's staat hierbij prominent op de agenda.

Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

Aansluitend op het voorgaande hebben de activiteiten van de OU niet geresulteerd in joint programmes / joint degrees.

Vereniging van Universiteiten

Activiteiten VSNU project Joint Programmes

De Vereniging van Universiteiten heeft middelen ontvangen voor het aanbieden van ondersteunende netwerk- en communicatieactiviteiten gericht op de uitwisseling van kennis en ervaringen over internationale joint degree programma's. Hieronder volgt een samenvatting van de tot nu toe georganiseerde activiteiten en initiatieven, alsmede een korte tussentijdse evaluatie omtrent het functioneren van het netwerk.

Aanstellen coördinator

De VSNU heeft een projectcoördinator aangesteld voor één dag in de week.

Activiteiten

Na het verschijnen van de NVAO-accreditatieprotocollen voor joint degree's is een informatiebijeenkomst georganiseerd in juli 2010. De NVAO heeft op deze bijeenkomst uitleg gegeven over de te volgen procedures.

Startconferentie

Op 8 november 2010 is een landelijke startconferentie georganiseerd met als titel: 'Joint degrees, Mogelijkheden en uitdagingen'. Ruim 150 mensen hebben deelgenomen aan deze conferentie. De conferentie reader bevatte een tabel Aandachtspunten Joint Degree-opleidingen. Dit overzicht is in overleg met OCW, NVAO, HBO-raad, Paepon en DUO opgesteld en gericht op de praktische ondersteuning van instellingen bij het opzetten van joint degree opleidingen.

Website

Op de VSNU-website zijn speciale webpagina's aangemaakt met informatie over Joint Degrees. Naast een overzicht van relevante publicaties, aankondigingen van conferenties is een aantal frequently asked questions opgenomen.

PhD-werkdocument

Een werkgroep bestaande uit beleidsmedewerkers van instellingen heeft onder voorzitterschap van de VSNU een werkdocument opgesteld. Het advies beoogt een eenduidige lijn te formuleren ten aanzien van joint doctorates. Gezien de geringe ervaring met joint doctorates in Nederland is gekozen voor een brede opzet van het advies. Waar nodig wordt voortgebouwd op de ervaringen met double degrees. Het werkdocument is beschikbaar gesteld via de website van de VSNU.

Vraagbaak

Vrijwel wekelijks wordt telefonisch of schriftelijk een beroep gedaan op de expertise van de projectcoördinator. De vragen hebben vaak betrekking op bekostiging, administratieve wet- en regelgeving inzake joint programmes en de inzet/beschikbaarheid van projectgelden.

Universitaire werkgroep

Het Joint Degree project beoogt de samenwerking tussen instellingen te stimuleren. Hiertoe is een werkgroep gevormd bestaande uit vertegenwoordigers van alle universiteiten. De werkgroep komt twee keer per jaar bij elkaar. Het overleg richt zich op het bespreken van ontwikkelingen, uitwisselen van ervaringen en knelpunten.

Deelname afstemmingsoverleg OCW

Namens de instellingen is door de VSNU deelgenomen aan het periodieke OCW afstemmingsoverleg. In dit overleg zijn Nuffic, NVAO, DUO, IB-groep en HBO-raad ook vertegenwoordigd. Input voor dit overleg wordt vergaard via de deelnemers van de universitaire werkgroep.

LinkedIn group

Binnen de instellingen zijn veel mensen vanuit verschillende posities betrokken bij de opzet en implementatie van joint programmes. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken met informatie over joint programmes, is een LinkedIn groep aangemaakt.

Externe presentaties

Het onderwerp joint programmes staat regelmatig geagendeerd op conferenties van het hoger onderwijs. De volgende presentaties of workshops zijn verzorgd door de projectcoördinator:

- Workshop over Joint Programmes, in kader van TEMPUS programma van Universiteit van Twente voor de Europese en Russische partners binnen het consortium.
- Presentatie over deelname van Nederlandse universiteiten aan internationale joint PhD-trajecten bij expert meeting georganiseerd door Nederlands-Franse Academie.
- Presentatie over Joint Programmes tijdens informatiemiddag Erasmus Mundus Call 2012, georganiseerd door de Nuffic.
- Presentatie over Joint Programmes en Accreditatie tijdens IMPACT final conference (Erasmus Curriculum development project), Nijmegen.
- Presentatie bij coördinatorenendag Erasmus Mundus bijeenkomst, september 2012, georganiseerd door de Nuffic
- Presentatie Joint Programmes, Radboud Universiteit, november 2012

Tussentijdse evaluatie netwerk

In het kader van de tussenrapportage is het functioneren van het netwerk geëvalueerd door de werkgroepleden. Uit de respons blijkt dat werkgroepleden weinig gebruik maken van de VSNU webpagina's over joint degrees, dat men tevreden is over het functioneren van de projectcoördinator en dat het netwerk in voldoende mate de uitwisseling van ervaringen tussen instellingen stimuleert. Een lid van het netwerk ziet echter niet zoveel meerwaarde in het hebben van een netwerk en geeft de voorkeur aan informatie-uitwisseling via de reguliere weg. Ook is aangekaart dat er behoefte is aan een discussie over de toegevoegde waarde van joint degrees ten opzichte van double degrees.

4.3 Samenvattend

Een belangrijk deel van de stimuleringsmiddelen is ter beschikking gesteld aan de instellingen voor de ontwikkeling van internationale joint programmes.

Het beschikbaar komen van stimuleringsmiddelen is door drie instellingen aangegrepen om joint programmes als thema te agenderen binnen de universiteit.

Acht instellingen hebben, met oog op een verwachte groei van het aantal joint programmes, interne beleidskaders opgesteld of aangepast. Ook zijn protocollen of richtlijnen geformuleerd die initiatieven handvaten bieden bij de ontwikkeling van nieuwe programma's.

Drie instellingen verbinden internationale strategische partnerschappen aan de ontwikkeling van joint programmes.

Alle universiteiten hebben middelen beschikbaar gesteld voor het (door-) ontwikkelen van concrete joint programmes. In sommige gevallen zijn hiervoor interne Calls uitgezet.

In veel gevallen zijn extra middelen toegekend indien het nieuwe programma ook wordt ingediend voor financiering vanuit het Erasmus Mundus programma. In totaal zijn ruim 100 initiatieven financieel ondersteund.

Drie universiteiten hebben middelen ingezet voor de omzetting van een bestaand double of multiple degree naar een joint degree.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Nederlandse instellingen zijn ambitieus in de ontwikkeling van joint programmes. Dit heeft geleid tot een huidig aanbod van 147 joint programmes plus nog eens 60 programma's in voorbereiding. De strategische voornemens over joint programmes worden in daden omgezet. Alle universiteiten, met uitzondering van de Open Universiteit, bieden joint programmes aan. Hiermee is Nederland gaan behoren tot de kleine groep landen binnen Europa waar meer dan 75% van de instellingen participeert in joint programmes.

Het aanbod tussen instellingen verschilt sterk. Maastricht University, Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit Twente hebben het grootste aanbod. Bij de hekkensluiters (Universiteiten Utrecht, Leiden en Tilburg) staan juist de meeste programma's in de steigers. Het verschil in aanbod tussen de Nederlandse instellingen onderling zal hierdoor verminderen.

Studenten kiezen niet massaal voor internationale joint programmes. Het gemiddelde aantal studenten per programma wordt geschat op 11. Het totaal aantal joint programme studenten bedraagt ruim 1200. Uit internationaal onderzoek blijkt dat voor joint programmes een klein aantal studenten gebruikelijk is.

Instellingen hebben de stimuleringsmiddelen van het ministerie van OCW vooral gebruikt om projectinitiatieven te ondersteunen. Bij sommige instellingen zijn de randvoorwaarden nader geformuleerd en is zodoende een kader ontworpen waarbinnen toekomstige joint programmes opgezet kunnen gaan worden. De inrichting van een landelijk VSNU-netwerk heeft bijgedragen aan de onderlinge uitwisseling van kennis- en ervaringen tussen instellingen. Daarnaast zijn via het netwerk signalen verzameld en geagendeerd bij betrokken instanties.

In de dagelijkse praktijk ervaren instellingen echter ook knelpunten in de huidige wet- en regelgeving over joint programmes. In de volgende paragraaf worden deze knelpunten voorzien van aanbevelingen verder uitgewerkt.

5.2 Aanbevelingen voor een verdere ontwikkeling van joint programmes

Aanbevelingen aan OCW

Toepassing vrijstelling van collegegeld bij tweede inschrijving op Joint Programmes

Uit de rapportage blijkt dat studenten van joint programmes op dit moment te maken hebben met verschillende vormen van in- en uitschrijving gedurende de opleiding. Instellingen voorkomen hiermee dubbele collegegeldverplichtingen voor de student. Het gevolg is echter dat student zijn formele toegang tot de onderwijsvoorzieningen van de Nederlandse instelling verliest. De tussentijdse statuswijzigingen zijn ook voor de onderwijsadministratie belastend. Instellingen streven naar een doorlopende, volwaardige, inschrijving voor studenten die een joint programme volgen. Hiermee hebben studenten volledig toegang tot alle voorzieningen en is de druk op de ondersteunende diensten vanwege uitzonderingen minimaal. Hierbij kan de binnenlandse situatie als voorbeeld genomen worden. Een student die zich inschrijft voor twee opleidingen, krijgt bij de tweede inschrijving een vrijstelling van collegegeld. Het creëren van een dergelijke optie voor joint programmes maakt ook het werken met 'gesloten beurzen' mogelijk. Dit is een gebruikelijke vorm binnen de internationale samenwerking tussen instellingen. Het Erasmusprogramma is hier een voorbeeld van. Om oneigenlijk gebruik te voorkomen kan bepaald worden dat een tweede inschrijving niet leidt tot instellingsbekostiging. Het ontvangen van instellingsbekostiging voor de afgifte van een diploma is wel redelijk indien de student tenminste éénmaal het wettelijk tarief heeft betaald. NB Voor studenten die vallen onder het instellingstarief is bovenstaande geregeld in artikel 7.3c onder 4, WHW.

Makkelijker van single naar joint

Instellingen die hun opleiding willen aanbieden met een buitenlandse partner streven naar een evenredige verdeling van studietijd. Voor Nederlandse éénjarige Masteropleidingen leidt de aanpassing van een bestaande opleiding naar een joint programme veelal tot een verlenging van de bestaande studieduur.

Een dergelijke aanpassing of verlenging van het curriculum kan niet gerealiseerd worden binnen een bestaande accreditatie. Als gevolg hiervan dient een toets macrodoelmatigheid en een toets nieuwe opleiding in combinatie met protocol Joint Degree plaats te vinden. Een overgang van single naar joint programme kan vereenvoudigd worden door flexibeler om te gaan met veranderingen binnen het curriculum of aanpassing van de studieduur van een opleiding wanneer het een international joint programme betreft.

Joint accreditation

Instellingen die hun gezamenlijke opleiding laten accrediteren in beide landen, zien zich geconfronteerd met verschillende accreditatie-eisen. Het belang van een joint accreditation procedure waarbij nationale organen samenwerken in één procedure wordt onderschreven. Het ministerie wordt gevraagd deze ontwikkeling krachtig te ondersteunen.

Bekostiging bij instroom tweede semester

De instellingsbekostiging bij een joint degree is gelijk aan die van een (single degree) opleiding. Voor het verkrijgen van instellingsbekostiging voor een inschrijving dient de EER- student op 30 september ingeschreven te staan bij de instelling, zijn collegegeldverplichtingen te hebben voldaan en te voldoen aan het woonplaatsbeginsel. Instellingsbekostiging bij de afgifte van een diploma vereist eveneens dat een student ingeschreven staat bij de instelling. Met oog op uitgaande uitwisselingsstudenten is door de VSNU en HBO-raad een aanpassing voorgesteld op

het huidige woonplaatsbeginsel. Het voorstel voorziet in een terugkijk mogelijkheid naar een voorafgaand jaar en een uitbreiding van peildatum naar peilperiode. Doordat de peilperiode zich beperkt tot het eerste semester, voldoen programma's waarbij studenten het tweede semester instromen niet aan de bekostigingsvoorwaarden. Voor instellingsbekostiging bij joint programmes dient ook studenten instroom in het tweede semester meegerekend te kunnen worden.

Verruiming definitie Joint programmes

De praktijk laat zien dat instellingen de voorkeur geven aan een double degree boven een joint degree. Naast de complexiteit om te komen tot een joint degree, speelt hierbij de verwachte duurzaamheid van de samenwerking. Instellingen hebben de beleidsvrijheid om een keuze te maken in de diplomavariant van het joint programme. De ontwikkeling van joint programmes kan gestimuleerd worden door wet- en regelgeving over gezamenlijke programma's van toepassing te verklaren op joint programmes, ongeacht de gekozen diplomavariant.

Aanbevelingen aan instellingen

Kwaliteitszorg van double degree opleidingen

Kenmerkend voor de double degree is dat de instelling, anders dan bij de joint degree, formeel alleen verantwoordelijkheid draagt voor het onderwijs en de graadverlening in haar eigen opleiding. In de praktijk vindt er een behoorlijke aanpassing plaats in het curriculum om een opleiding aan te bieden als double degree met een buitenlandse partner.

In een situatie waarbij sprake is van een structurele samenwerking met een buitenlandse instelling die een substantieel deel van het (Nederlandse) curriculum verzorgt, is het wenselijk dat dit joint programma wordt opgenomen in de reguliere (interne en externe) kwaliteitszorg van een opleiding.

Heldere informatievoorzieningen aan studenten

Informatie over accreditatie(s), mobiliteitspad en het uiteindelijke diploma(s) dient helder te zijn voor studenten. Zolang eenduidig terminologie ontbreekt, is het van groot belang dat instellingen hun internationale joint programme aanbod toegankelijk aanbieden, waarbij expliciet wordt toegelicht wat wordt verstaan onder zaken als joint degree, double degree, joint certificate etc.

Registratie joint programmes

Het aanbod van joint programmes zal de komende jaren verder toenemen. De programma's zullen in toenemende mate gaan bijdragen aan de internationale mobiliteit van studenten.

Aan de hand van gedefinieerde terminologie is het raadzaam het aanbod per instelling en de studentenaantallen op te nemen in standaardrapportages rond internationalisering of internationale mobiliteit. Specifiek kan gedacht worden aan opname van het aantal joint programmes per instelling in de jaarlijkse publicatie Mobiliteit in Beeld zoals deze wordt opgesteld door de Nuffic. Dit is mogelijk wanneer instellingen de dataregistratie aanpassen, aan de hand van gedefinieerde terminologie.

6 Bijlagen

Bijlage 1. Aanbiedingsbrief voorstel stimulering joint degrees

Datum	Onderwerp
12 oktober 2009	Stimuleringsfonds joint degrees
Ons kenmerk	Uw kenmerk
VSNU 09/0596U	
Doorkiesnummer	E-Mail
+31 (0) 70 302 14 37	vanhees@vsnu.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer drs. R. Minnée
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

In de internationaliseringsagenda Het Grenzeloze Goed heeft minister Plasterk zijn ambities voor de internationalisering van het hoger onderwijs en de wetenschap uiteengezet. Joint degrees worden gezien als een van de belangrijke instrumenten om deze internationalisering vorm te geven.

De VSNU onderschrijft deze analyse. Ook de universiteiten zien joint degrees als een veelbelovend model om vorm te geven aan een internationaal curriculum en tegelijkertijd studenten en docentenmobiliteit te stimuleren. De totstandkoming van een gezamenlijk curriculum vergt veel voorbereiding. De universiteiten zullen allemaal met dezelfde vragen te maken krijgen. Onderlinge kennisdeling is van groot belang.

De VSNU stelt dan ook voor om de intensiveringsmiddelen uit Het Grenzeloze Goed in te zetten voor de ontwikkeling van universitaire joint degrees. In de bijgevoegde notitie wordt het voorstel verder uitgewerkt.

Uiteraard zijn wij graag bereid het voorstel nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Dr. S.J. Noorda
Voorzitter

Bijlage: voorstel Stimuleringsmiddelen Joint Degrees

Bijlage 2. Notitie stimuleringsmiddelen joint degrees

Datum
12 oktober 2009

NOTITIE

Stimuleringsmiddelen Joint Degrees

De VSNU stelt voor om de intensiveringsmiddelen uit 'Het Grenzeloze Goed' in te zetten voor de ontwikkeling van universitaire joint degrees. Joint degrees zijn bij uitstek de maatregel die langdurig studenten en stafmobiliteit faciliteert. In deze notitie worden de achtergronden en stimuleringsmogelijkheden nader toegelicht.

Studenten en staf 'truly international' via joint degrees

In de internationaliseringsagenda *Het Grenzeloze Goed* van minister Plasterk, uit november 2008, wordt een aantal internationaliseringsmaatregelen aangekondigd om de kwaliteit van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek te versterken.

Op vier terreinen worden acties voorgesteld:

1. Het vergroten van de mobiliteit van Nederlandse studenten.
2. Het stimuleren van een meer internationale oriëntatie van onderwijsinstellingen.
3. Het vergroten van de zogenoemde brain circulation.
4. Het verbeteren van het vestigingsklimaat voor onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten.

Bij joint degrees volgen studenten een curriculum dat door meerdere universiteiten, vaak uit verschillende landen, wordt verzorgd. Zij zijn hierbij verplicht om te reizen. Joint degrees faciliteren dus de inkomende en uitgaande mobiliteit van zowel studenten als staf. Met het aanbieden van joint degrees beogen de universiteiten *truly international education* aan te bieden aan hun studenten. Joint degrees leiden direct tot een internationale studieomgeving die ten goede komt aan de gehele studentenpopulatie van de betrokken faculteit. Daarnaast dragen joint degrees met gerenommeerde instellingen bij aan de internationale reputatie van de Nederlandse universiteiten en het hoger onderwijs. Hier gaat een grote aantrekkingskracht van uit richting talentvolle studenten uit de hele wereld. De ontwikkeling van dit soort gezamenlijke trajecten past naadloos in Europese ontwikkelingen als het Bologna proces, het Erasmus Mundus programma en de European Institute of Innovation and Technology, die internationale samenwerking in het onderwijs nadrukkelijk stimuleren.

Joint masters én joint PhD's

Met de op handen zijnde wijzigingen van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) wordt het wettelijk mogelijk gemaakt om joint degrees – gezamenlijke graden met meerdere universiteiten – aan te bieden op bachelor, master en PhD niveau. De VSNU verwacht dat het aantal joint degrees met de nieuwe wetgeving een hoge vlucht zal nemen. Daarbij zal de aandacht voornamelijk uitgaan naar gezamenlijke masterprogramma's. Wij pleiten er echter voor om ook het verlenen van gezamenlijke promotiegraden al vanaf de startfase te stimuleren.

Daarvoor zijn goede argumenten:

- Nederland heeft moeite voldoende internationale kenniswerkers binnen te halen. Ons land kent een grotere uitstroom van hoog opgeleiden dan instroom. Het kabinet heeft verschillende maatregelen geïmplementeerd en aangekondigd om kennistalent naar Nederland te halen. Promovendi behoren tot een van de voornaamste doelgroepen.
- Naast samenwerking in de masterfase, zetten universiteiten voornamelijk in op institutionele samenwerking in de promotiefase. Daar is grote reputatiewinst te behalen. De nieuwe internationale gangbare vorm hiervoor is via joint degrees. De Europese Commissie heeft het eerder genoemde Erasmus Mundus programma daarom ook uitgebreid naar de derde fase.
- De opkomst van *research masters* en *graduate schools* leidt tot nieuwe promotievormen waarbinnen promovendi niet louter als junior wetenschappelijk onderzoeker worden gezien. Het promotietraject is in die vormen een logische doorstart van een leergang waarin promovendi ook worden voorbereid op een carrière buiten de wetenschap. Deze vormen lenen zich bij uitstek voor een gezamenlijk traject met buitenlandse partneruniversiteiten.
- In het opzetten van joint doctorates zal men soortgelijke vraagstukken tegenkomen als bij het opzetten van joint masters. Ook zullen universiteiten een joint masterprogramma willen laten overgaan in een gezamenlijk promotieprogramma. Vanuit die optiek zou het niet logisch zijn de trajecten te scheiden.

Gezamenlijke curricula zijn complex

Ook binnen de huidige wetgeving is al ervaring opgedaan met gezamenlijke curricula. Hierbij wordt gewerkt met zogenaamde *double degrees* waarbij de student meerdere diploma's ontvangt voor een curriculum dat door verschillende universiteiten wordt aangeboden. Nederlandse instellingen participeren in zestien gehonoreerde Erasmus Mundus masterprogramma's en zes PhD programma's (selectie aanvragen 2009). Een belangrijk nadeel van de huidige aanpak is dat het geen recht doet aan de feitelijke situatie en het risico van diploma-inflatie met zich meebrengt.

Het werken met *double degrees* heeft de universiteiten inmiddels wel geleerd dat het opzetten van een gezamenlijk curriculum veel voorbereiding vergt. Dit wordt vooral ingegeven door de verschillende nationale wettelijke kaders, wetenschappelijke tradities en didactische uitgangspunten. Het overbruggen van deze verschillen en het verankeren van afspraken in een stevig, duurzaam programma vraagt relatief veel overleg, ontwikkeling, reizen en afstemming. Het spreekt voor zich dat daarmee aanzienlijke kosten gemoeid zijn.

Hoe kunnen we bijdragen aan een versnelling?

Om tot versnelling van de ontwikkeling van deze belangrijke gezamenlijke programma's te komen zijn stimuleringsmaatregelen van groot belang. Stimuleren kan via een tweetal lijnen:

- vanuit het perspectief van de instellingen: gericht ondersteunen van ontwikkeling van joint degrees.
- Vanuit het perspectief van de student: universiteiten kunnen via het profileringsfonds een beurs toekennen aan studenten die deelnemen aan een joint master programma.

2) Van de bovengenoemde enveloppenmiddelen wordt een klein deel gereserveerd voor de netwerkactiviteiten onder coördinatie van de VSNU. Wij ramen hiervoor een bijdrage van € 60.000 per jaar, dus € 300.000 voor de totale periode.

Dit bedrag wordt gebruikt voor de startconferentie begin 2010, de voortgangskonferentie 2012 en een afsluitende bijeenkomst in 2014, netwerkbijeenkomsten en trainingen, een publicatie, de ontwikkeling van een aansluitende website en de voor deze activiteiten benodigde personele en materiële kosten.

Bijlage 3. Toekenningsbrief ministerie van OCW

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

VSNU
t.a.v. dr. S.J. Noorda, voorzitter
Postbus 13739
2501 ES DEN HAAG

VSNU nr:	09/0602 I
Datum :	10-11-2009
Afh :	Jong
Copie :	Berg, Leu, Noor, Ste
Reactie :	
Archief :	14-09-09

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.minocw.nl

Contactpersoon
J.W. Blacquièr
L.E.Nooy
T +31-70-412 3856 / 2527
j.w.blacquièr@minocw.nl
l.e.nooy@minocw.nl
IPC 2250

Onze referentie
HO&S/BL/163716

Uw referentie
VSNU 09/0596U

Datum **09 NOV. 2009**
Betreft Stimuleringsfonds joint degrees

Geachte heer Noorda,

Ik dank u voor uw brief van 12 oktober jl., kenmerk VSNU 09/0596 U, waarin u voorstelt de middelen die bedoeld zijn voor intensivering van het internationaliseringsbeleid zoals dit in de internationaliseringsagenda met de titel 'Grenzeloos Goed' (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 288, nr. 44) is omschreven aan te wenden voor het oprichten van een fonds voor joint degrees.

Ik ga akkoord met uw voorstel om de middelen die worden genoemd onder de noemers 'stagefonds' en 'verbetering stafmobiliteit' (zie de tabel op pagina 16 van bovengenoemd Kamerstuk) voor wat betreft het aandeel voor het wetenschappelijk onderwijs in te zetten voor een joint degree fonds.

Ik stem met uw voorstel in omdat door middel van het opzetten van nieuwe joint degree programma's een duurzame inzet van de middelen wordt gerealiseerd. De programma's en de internationale samenwerking zullen immers worden gecontinueerd, nadat de subsidie wordt gestaakt. Het karakter is dan ook erg passend: zowel studenten- als stafmobiliteit kan op deze manier worden gestimuleerd. Ik vraag de instellingen wel om expliciet aandacht te hebben voor de daadwerkelijke internationale mobiliteit van staf.

Voor de door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) bekostigde universiteiten en Wageningen Universiteit en Researchcentrum (WUR), zijn voor de periode 2009-2013 de volgende middelen beschikbaar (op basis van 1/3 aandeel wo in stagefonds en 1/2 aandeel wo in verbetering stafmobiliteit):

bedragen x € 1.000,-	2009	2010	2011	2012	2013
stagefonds	667	667	667	333	333
verbetering stafmobiliteit	1.500	1.250	1.250	300	
Totaal	2.167	1.917	1.917	633	333

Uitzondering hierop vormt het door u gevraagde bedrag van € 300.000,- voor de periode 2009-2013. Deze middelen wenst u in te zetten voor netwerkactiviteiten, waaronder het organiseren van een drietal conferenties in 2010, 2012 en 2014, alsmede trainingen, communicatie, het opzetten van een website en de kosten die hiermee gepaard gaan. Dit zal door een universiteit worden gecoördineerd. Dit bedrag zal in vijf jaarlijkse termijnen van € 60.000,- aan de VSNU beschikbaar

worden gesteld. De VSNU staat er borg voor dat de beschreven taken worden uitgevoerd en de bedragen worden doorgeleid naar de universiteit die de taken zal uitvoeren.

Het verslag van de eindconferentie geldt tevens als de verantwoording voor de ontvangen middelen.

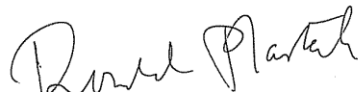
Resumerend zullen de rijksbijdragen voor de door het ministerie van OCW bekostigde universiteiten conform onderstaand schema worden bijgesteld. De vermelde bedragen zullen worden toegevoegd aan het budgettaire macrokader wo.

bedragen x € 1.000,-	2009	2010	2011	2012	2013
beschikbaar volgens bovenstaande tabel	2.167	1.917	1.917	633	333
af: netwerkactiviteiten	60	60	60	60	60
af: aandeel WUR	50	45	46	15	7
beschikbaar voor bekostiging	2.057	1.812	1.811	558	266

De verantwoording over de inzet van de rijksbijdrage door de universiteiten geschiedt op de reguliere wijze via de jaarrekening en het jaarverslag conform de Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Daarnaast zal, zoals u zelf aangeeft in uw brief van 12 oktober, worden voorzien in een verantwoording over de besteding van de middelen via een tussentijds evaluatierapport in 2012 en een eindevaluatierapportage in 2014, gecoördineerd door een van de universiteiten in VSNU-verband.

Tenslotte merk ik nog op dat voor de in de tabellen opgenomen bedragen vanaf 2010 het voorbehoud geldt van goedkeuring door de begrotingswetgever.

Met vriendelijke groet,
de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Ronald H.A. Plasterk

Datum
09 NOV. 2009
Onze referentie
HO&S/BL/163716

Bijlage 4. Vragenlijst tussenrapportage

Stimuleringsmiddelen

1. Wat verstaat u onder een joint programme?
2. Welke activiteiten heeft uw instelling ontplooid gericht op de totstandkoming van joint programmes (periode 2009 tot en met 2012)? (Ongeveer half A4)
3. Wat zijn de concrete resultaten van deze activiteiten?

Let op: De antwoorden op (2) en (3) zullen zoveel mogelijk letterlijk worden opgenomen in de rapportage.

Instellingsbeleid

4. Is de totstandkoming van joint programmes onderdeel van uw strategisch (internationaal) beleid?
5. Heeft uw instelling een voorkeur voor double dan wel joint degree programma's? Graag toelichting.
6. Hoe selecteert uw instelling de samenwerkingspartners?
7. Welke knelpunten voorziet uw instelling bij de ontwikkeling van joint programmes?

Onderwijs / kwaliteit

8. Op welke wijze wordt de kwaliteit van het onderwijs verzorgd door uw partnerinstelling, gewaarborgd binnen uw bestaande joint programmes? Bijvoorbeeld via NVAO-accreditatie, een buitenlandse accreditatie, onderlinge afspraken over de interne kwaliteitszorg, etc.
9. Welke mate van gezamenlijkheid kennen uw joint programmes?

S.v.p. aanvinken indien van toepassing:

- o Een gezamenlijk diploma
- o Twee onderling verbonden diploma's
- o Vermelding van samenwerking op Diploma Supplement
- o Gemeenschappelijk geformuleerde programmadoelstellingen
- o Overeengekomen toetsing van leeruitkomsten en eindkwalificaties
- o Gezamenlijke examencommissie
- o Afspraken over inschrijvings- /studiegelden
- o Onderlinge financiële afspraken,
- o Overig, namelijk.....

10. Hanteert uw instelling een richtlijn voor de verdeling van de totale studietijd tussen de instellingen?

Administratie

11. Hoe worden studenten van een joint programme ingeschreven/bekostigd?
12. Spelen er administratieve knelpunten bij de implementatie van joint programmes? Zo ja, welke en hoe gaat uw instelling hiermee om?

Naar de toekomst

13. Zijn er beleidswijzigingen wenselijk die de ontwikkeling van joint programmes kunnen stimuleren? Zo ja, welke?

Gevraagd

14. Graag ontvangen wij een Best Practise gerelateerd aan de ontwikkeling of implementatie van Joint Programmes. (Max half A4)

Erasmus Mundus en Joint Programmes

15. Overweegt uw instelling de bestaande EM-programma's om te zetten naar een Joint Degree? Verwacht u hierbij tegen specifieke knelpunten aan te lopen? Graag toelichting.

Functioneren landelijk netwerk 'Joint Programmes'

16. Graag aangeven of je volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens met de volgende stellingen:
- a. Het netwerk stimuleert in voldoende mate de uitwisseling van ervaringen tussen instellingen
volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens
  - b. Het netwerk draagt voldoende bij aan het kenbaar maken van knelpunten.
volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens
  - c. De website voor Joint Degrees (VSNU) verschaft een goed overzicht van publicaties en best practices.
volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens
  - d. De website voor Joint Degrees (VSNU) wordt regelmatig door u geraadpleegd voor (achtergrond)informatie.
volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens
  - e. Instellingen kunnen met vragen goed terecht bij de coördinator van het netwerk.
volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens
  - f. Er wordt richting het netwerk voldoende gecommuniceerd over de afstemming met OCW, NVAO en Nuffic.
volledig mee oneens/oneens/eens-oneens/eens/volledig mee eens
17. Zou u kunnen toelichten of u wel/niet tevreden bent met het huidige functioneren van het netwerk?
18. Welke functies of activiteiten zou u graag toevoegen aan het netwerk?
19. Is het duidelijk waar u voor vragen, ervaringen en informatie terecht kunt binnen het netwerk?
20. Ruimte voor overige punten ter verbetering:

Excel-bijlage joint programmes per instelling

21. Graag een controle op de joint programmes zoals deze staan vermeld op het Excel-tablad. Per opleiding ontvangen we graag een aantal aanvullende data. Zie de gearceerde kolommen in de Excel-bijlage.

Afrondend

22. Door wie is deze vragenlijst ingevuld?
23. Met wie kan contact opgenomen worden voor een toelichting?